

ΕΚΛΕΚΤΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

ΕΤΟΣ Ζ'

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΑΡΙΘΜΟΣ 568

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΛΕΠΤΑ 20

✱

Ἐν Ἀθήναις, 26 Μαΐου 1891

✱

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΛΕΠΤΑ 20

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

Ἐν Ἀθήναις	φρ.	8.—
Ταῖς ἐπαρχίαις.	•	8.50
Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ	φρ. χρ.	15.—
Ἐν Ρωσίᾳ.	ρούβλ.	6.—

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Διμύλλον Ζολᾶ : ΣΕΛΙΣ ΕΡΩΤΟΣ.—*Καρόλου Μερουθέλ*: ΝΕΚΡΑΙ ΚΑΙ ΖΩΣΑΙ, δραματικώτατον μυθιστόρημα μετὰ εἰκόνων.—*Ἐδμόνδου δὲ Ἀμίτσις*: ἸΣΠΑΝΙΑ.—*Ἀλεξάνδρου Παπαδοπούλου*: ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΕΝΟΣ ΔΕΡΒΙΣΗ.—ΥΓΙΕΙΝΗ.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΟΔΟΣ ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΥ, ΑΡΙΘΜΟΣ 10

Αἱ συνδρομαὶ ἀποστέλλονται διὰ γραμματοσήμων καὶ χαρτονομισμάτων παντὸς ἔθνους, διὰ τοκομεριδίων ἑλληνικῶν δανείων καὶ τραπεζῶν, συναλλαγμάτων, κτλ.

ΑΙΜΥΛΙΟΥ ΖΟΛΑ ΣΕΛΙΣ ΕΡΩΤΟΣ

Καὶ λαβοῦσα τὸν λαμπτήρα ἔσπευσεν ἵνα μεταβῇ πρώτη, ἀλλ' ἐπὶ τῆς φλῆς τῆς θύρας ἐστράφη ὀπίσω ἵνα εἴπῃ πρὸς αὐτὸν καθαρῶς, διὰ τοῦ ἐξαστράπτοντος βλέμματός της :

— Πρόσεξον καλὰ· σοὶ ἀπαγορεύω ρητῶς νὰ ἐπαναλάβῃς τὰ ἴδια ἐδῶ, ποτέ... ποτέ...

Τὴν παρηκολούθησε φρίττων, ἀντιλαμβανόμενος κακῶς πᾶν ὅ,τι τῷ ἔλεγε. Ἐν τῷ θαλάμῳ, ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ τῆς νυκτός καὶ ἐν τῷ μέσῳ διεσκηροπισμένων ὀθονῶν καὶ καλυμμάτων, ἀνέπνεε καὶ αὖθις τὴν αὐτὴν ὁσμὴν τῆς ἱεροβοτάνης, ἥτις καὶ ἄλλοτε τὸν εἶχε ταραξείε κατά τὴν πρόωτην ἐκείνην νύκτα, καθ' ἣν εἶχε παρατηρήσει τὴν Ἐλένην λυσίκομον καὶ μετὰ τὸ σάλιον αὐτῆς ἐξολισθησαν τῶν ὤμων.

Τὸ νὰ εὐρεθῇ καὶ πάλιν εἰς τὸν αὐτὸν θάλαμον, τὸ νὰ γονυπετήσῃ καὶ αὖθις ὅπως ἀπορροφήσῃ τὴν αὐτὴν ὁσμὴν τοῦ ἔρωτος, ὅστις διετέλει ἀμφιταλαντευόμενος, νὰ περιμένη καὶ πάλιν τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἐν λατρείᾳ καὶ νὰ ἐπιλανθάνεται ἑαυτοῦ ἐπὶ τῇ πραγματοποιήσει τῶν ὀνείρων του, ταῦτα πάντα τὸν ἔκαμνον νὰ αἰσθάνηται τοὺς κροτάφους αὐτοῦ νὰ πάλλουν καὶ ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς μικρᾶς σιδηρᾶς κλίνης τοῦ κορασίου.

— Κοιμάται! προσέθεσεν ἡ Ἐλένη ταπεινῇ τῇ φωνῇ, παρατηρήσατέ την...

Δὲν ἤκουε· τὸ πάθος αὐτοῦ δὲν καπηναζέτο.

Ἡ Ἐλένη ἦτο κεκλιμένη ἔμπροσθέν του· εἶχε παρατηρήσει τὴν χρυσοῦν αὐτῆς κόμην, ἀπὸ λεπτοτάτας οὐλας τρίχας, αἱ ὅποια ἐξήστραπτον.

Ἐκλείσει τὰ βλέφαρα, ὅπως μὴ ἐνδώσῃ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ τὰς φιλήσῃ.

— Ἰατρέ, βλέπεις; καίει... δὲν εἶναι σοβαρῶς ἀρρωστη;

Τότε, κατεχόμενος εἰσέτι ἐκ τῆς τρελλῆς αὐτοῦ ἐπιθυμίας, ἐψηλάφισε μηχανικῶς τὸν σφυγμὸν τῆς Ἰωάννας, ὑποκύπτων εἰς τὴν ἕξιν τοῦ ἐπαγγέλματός του. Ἄλλ' ἡ πάλῃ ἦτο ἰσχυροτάτη· παρέμεινεν ὀλίγα λεπτὰ ἀκίνητος, χωρὶς νὰ φαίνεται αἰσθανόμενος ὅτι ἐκράτει τὴν μικρὰν αὐτῆς χεῖρα ἐν τῇ ἰδικῇ του.

— Δὲν ἔχει πολὺν πυρετόν;

— Πολὺν πυρετόν, ἀπεκρίθη αὐτός, πιστεύεις;

Ἡ μικρὰ χεῖρ τῆς ἐθέρμαινεν ὁλοῦν τὴν ἰδικήν του.

Ἐνταῦθα ἐμεσολάβησε βραχεῖα σιωπὴ. Ὁ ἰατρὸς ἀνε-

λάμβανε τὰς αἰσθήσεις του... Ἐμέτρησε τοὺς σφυγμούς· ἡ λάμψις τῶν ὀφθαλμῶν του βαθμηδὸν ἠμαυροῦτο, τὸ πρόσωπόν του καθίστατο ὠχρόν, ἔκυψεν ἀνήσυχος, ἐξήτασε τὴν Ἰωάνναν μετὰ προσοχῆς καὶ κατόπιν ἐψιθύρισεν :

— Πράγματι ὁ παροξυσμὸς εἶναι σπουδαῖος. Ἐχετε δίκαιον. Ὡ! τὸ δυστυχὲς πλάσμα!

Ἡ ἀκόλαστος αὐτοῦ ἐπιθυμία κατεσβέσθη· δὲν ἠσθάνετο πλέον ἄλλην ἐπιθυμίαν, εἰμὴ πῶς νὰ φανῇ χρήσιμος ὅλη ἡ ψυχρότης αὐτοῦ ἐπανήλθεν. Ἐκάθησε καὶ ἤρξατο νὰ ἐξετάζῃ τὴν μητέρα περὶ τῶν ἀφορμῶν, αἱ ὅποια τῆς εἶχον ἐπιφέρει τὸν παροξυσμὸν τοῦτον.

Ὅταν ἡ μικρὰ ἐξύπνησε γογγύζουσα παρεπονεῖτο εἰσέτι διὰ σφοδρὸν πονοκέφαλον· οἱ πόνοι τοῦ αὐχένου καὶ τῶν ὤμων κατέστησαν ἐντονώτεροι, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ μετακινήσῃ, χωρὶς νὰ τῆς διαφύγουν λυγμοί. Ἡ Ἐλένη, γονατισμένη ἐκ τοῦ ἐτέρου μέρους τῆς κλίνης, τῇ εἶδιδε θάρρος, τῇ ἐμειδία, ἂν καὶ εἶχε τὴν καρδίαν συντετριμμένην, βλέπουσα αὐτὴν νὰ ὑποφέρει ἐπὶ τοσοῦτον.

— Εἶναι κανεὶς ἐδῶ, μαμά; ἠρώτησε μεταστροφικῶς καὶ παρατηροῦσα τὸν ἰατρὸν μετὰ τρόμου.

— Εἶναι ὁ φίλος μας, τὸν γνωρίζεις...

Τὸ κοράσιον τὸν ἐξήτασε μετὰ σκεπτικῆς ἤθους καὶ ἀπορίας, εἶτα γλυκύτης διεχύθη εἰς τὸ πρόσωπόν του.

— Μάλιστα, μάλιστα τὸν γνωρίζω, τὸν ἀγαπῶ πολὺ.

Καὶ μετὰ τὸ σύνθημα αὐτῆς ὀκνηρὸν ὕφος :

— Πρέπει νὰ με γιαιτρεύσῃς, ἀκούς, κύριε; Ὅα εὐχαριστήσῃ καὶ ἡ μαμά. Ἐννοεῖται, βεβαίως, ὅτι θὰ πέρνω ὅ,τι φάρμακον ἤθελες μοῦ δώσει.

Ὁ ἰατρὸς ἐψηλάφισε καὶ αὖθις τὸν σφυγμὸν τῆς, ἐνῶ ἡ Ἐλένη ἐκράτει τὴν ἐτέραν χεῖρά της καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἐκείνη τὸς ἐθώπευε διὰ τοῦ βλέμματος τὸν μὲν μετὰ τὴν δέ, μ' ὄλον τὸν νευρικὸν τρόμον τῆς κεφαλῆς της, δι' ἐταστικῶν ἤθους, ὡς νὰ μὴ εἶχε ποτὲ ἄλλοτε τοὺς ἴδη. Κατόπιν κακοδιαθεσία ἤρξατο νὰ τὴν καταλαμβάνῃ, καὶ αἱ μικραὶ αὐτῆς χεῖρες συνεστάλησαν.

— Μὴ φύγῃς, φοβοῦμαι· κρύψατέ με... ἐμποδίσατε τοὺς ἀνθρώπους νὰ πλησιάσουν... δὲν θέλω παρὰ σὰς... δὲν θέλω παρὰ σὰς τοὺς δύο πλησίον μου, ὦ, πολὺ πλησίον, μαζὶ μου.

Τοὺς ἔσπευε· τοὺς ἔκαμνε νὰ πλησιάζουν μετὰ σπασμωδικοῦ τρόπου ἐπαναλαμβάνουσα :

— Μαζή, μαζή.

Ὁ παροξυσμὸς ἐπανήλθεν οὕτω πολλάκις· κατὰ τὰς στιγμὰς τῆς ἡμερίας ἡ Ἰωάννα ὑπέκυπτεν εἰς νάρκην, ἥτις τὴν ἀφινεν ἀπνουν ὡς νεκράν, καὶ ὡσάκις ἐξεγείρετο ἔντρομος ἀπὸ τὸν βραχὺν ὕπνον τῆς, δὲν ἤκουε, δὲν ἐβλεπεν.

Ὁ ἰατρός ἠγρύπνησε μέγα μέρος τῆς νυκτός, ἥτις ὑπῆρξε κακίστη· καὶ δὲν ἀπεμακρύνθη, εἰμὴ ὀλίγας στιγμὰς μόνον, ὅπως μεταβῆ καὶ φέρῃ ὁ ἴδιος ἐν φάρμακον. Καὶ τὴν πρῶταν, ὅταν ἀνεχώρησεν, ἡ Ἐλένη τὸν συνώδευσε ἀγωνιωδῶς μέχρι τοῦ ἀντιθαλάμου.

— Λοιπὸν; ἠρώτησεν.

— Ἡ θέσις τῆς εἶνε πολὺ δυσάρεστος, ἀπεκρίθη, ἀλλὰ μὴ ἀμφισβᾶλλετε, σὰς παρακαλῶ, διὰ τὰς προσπθειάς, τὰς ὁποίας θὰ καταβάλλω. Θὰ ἐπανεέλθω κατὰ τὰς δέκα.

Ἡ Ἐλένη, ἅμα ἐπέστρεψεν εἰς τὸν κοιτῶνα, εὔρε τὴν Ἰωάνναν ἀναπαυομένην καὶ ἐρευνῶσαν περίξ αὐτῆς μὲ ἥθος ἀπονενοημένον.

— Μὲ ἀφήσατε, μὲ ἀφήσατε, ἐκραύγαζεν, ὦ! φοβοῦμαι· δὲν θέλω νὰ ἦμαι μόνη.

Ἡ μήτηρ αὐτῆς τὴν ἐφίλησεν, ὅπως τὴν καταπραῦνη, ἀλλ' ἐκείνη ἐξηκολούθησε νὰ ἀναζητῆ πάντοτε.

— Ποῦ εἶναι; ὦ! εἰπέ τέ του νὰ μὴ φύγῃ τὸν θέλω νὰ μένη ἐδῶ τὸν θέλω...

— Θὰ ἔλθῃ, ἀγάπη μου, ἐπανελάμβανεν ἡ Ἐλένη, ἀναμιγνύουσα τὰ δάκρυα αὐτῆς μὲ ἐκεῖνα τῆς θυγατρὸς τῆς, δὲν θὰ μὰς ἀφήσῃ, σοῦ τὸ ὑπόσχομαι· μὰς ἀγαπᾷ πολὺ· περίμενε, κάθου φρόνιμα, κοιμήσου, ἐγὼ μὲνω πλησίον σου· θὰ ἔλθῃ.

— Πολὺ καλὰ, πολὺ καλὰ, ἐθαττάριζε τὸ κοράσιον, τὸ ὅποτον ἐπανεπέσε καὶ αὐτὴ εἰς τὴν βαθεῖάν του νάρκη.

Ἐκτοτε ἤρξαντο φρικῶδεις ἡμέραι. Ἐπὶ τρεῖς κατὰ συνέθειαν ἐβδομάδας διέτρεχε τὴν ἐσχάτην ἀγωνίαν· ὁ πυρετὸς δὲν ἔπαυεν οὔτε μίαν ὥραν· ἡ Ἰωάννα δὲν εὔρισκε στιγμὴν ἡσυχίας, ἐκτὸς ὅταν ὁ ἰατρός εὑρίσκετο ἐκεῖ· ὁπότεν ἐδίδεν αὐτῇ τὴν μίαν τῶν χειρῶν τῆς, ἐνῶ τὴν ἑτέραν ἐκράτει ἡ μήτηρ τῆς, ἀφωσιούτο εἰς αὐτοὺς καὶ τοῖς διένειμε τὴν τυραννικὴν λατρείαν τῆς, ὡς νὰ ἠννοεῖ ὑπὸ ποίαν προστασίαν διαπύρου τρυφερότητος ὑπεβάλλετο. Ἡ ἐξαίρετος αὐτῆς νευρικὴ ἀναίσθησις εἶχε περιπλέον αὐξήσει, ὡς ἐκ τῆς ἀσθενείας τῆς· ἠσθάνετο ἀναμφιβόλως, ὅτι μόνον τὸ θαῦμα τῆς ἀγάπης τῶν ἡδύνατο νὰ τὴν θεραπεύσῃ. Ἐπὶ ὥρας ὀλοκλήρους τοὺς παρετήρει, ἐκατέρωθεν τῆς κλίνης, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς βαρεῖς καὶ κοίλους· ὄλον τὸ ἀνθρώπινον πάθος ἠνοῦτο καὶ ἐμαντεύετο εἰς τὸ βλέμμα τῆς μικρᾶς ἐπιθανάτου κόρης.

Δὲν τοῖς ὠμίλει, ἀλλὰ τοῖς ἔλεγε τὸ πᾶν διὰ τῆς βαθυτάτης αὐτῆς θλίψεως· τοὺς καθικέτευε νὰ μὴ ἀπομακρύνωνται καὶ τοῖς ἐδίδο νὰ ἐννοήσωσιν ὁποίας ἀναπαύσεως ἀπῆλαυε μόνον νὰ τοὺς βλέπῃ οὕτω. Ὅταν μετὰ τινὰ ἀπουσίαν ἐπανήρχετο ὁ ἰατρός, ἠσθάνετο οἷον εἰς ἔκστασιν χαρᾶς· οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς, προσηλωμένοι ἐπὶ τῆς θύρας, ἐπληροῦντο λάμψεως ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει του, κατόπιν δὲ ἠτύχως ἀπεκοιμᾶτο πεπεισμένη ὅτι τοὺς ἠσθάνετο, αὐτὸν καὶ τὴν μητέρα τῆς, νὰ εὑρίσκωνται περίξ αὐτῆς καὶ νὰ συνωμιλῶσι χαμηλοφῶνως.

Τὴν ἐπομένην τῆς ἀσθενείας αὐτῆς, ἔφθασε καὶ ὁ ἰατρός Βωδίνος· ἀλλ' ἡ Ἰωάννα ἐδυσχέρανε στρέφουσα ἀλλαχοῦ τὴν κεφαλὴν, ἀρνούμενη νὰ ἐπιτρέψῃ αὐτῇ ὅπως τὴν ἐξετάσῃ...

— Ὅχι, αὐτὸς, μαμά, ὄχι, ἐψιθύρισε, σὲ παρακαλῶ πολὺ.

Καὶ ὡς ἐπανήλθε τὴν ἐπομένην ἡμέραν, ἐδέησε νὰ τὸν πληροφορήσῃ ἡ Ἐλένη περὶ τῆς δυσαρρεσκείας τοῦ κορασίου. Οὕτω ὁ γηραιὸς ἰατρός ἔπαυσε πλέον νὰ εἰσέρχεται εἰς τὸν κοιτῶνα.

Ἦρχετο ὁμως ἐκάστην δευτέραν ἡμέραν καὶ ἐλάμβανε πληροφορίας περὶ αὐτῆς· συνωμίλει ἐνίοτε μετὰ τοῦ συναδέλφου αὐτοῦ ἰατροῦ Δεβέρλου, ὅστις ἐδείκνυε πρὸς αὐτὸν σέβας διὰ τὴν ἡλικίαν του.

Ἄλλως τε ἦτο καὶ δύσκολον νὰ ἀπατήσωσι τὴν Ἰωάνναν, τῆς ὁποίας αἱ αἰσθήσεις διετήρουν ἐξαιρετικὴν λεπτότητα. Ὁ ἀββᾶς καὶ ὁ Ραμβῶδος ἤρχοντο ἐκάστην ἑσπέραν καὶ ἐκάθηντο ἐκεῖ περὶ τὴν μίαν ὥραν ἀφῶνοι.

Ἐσπέραν τινά, ἐπειδὴ ὁ ἰατρός εἶχεν ἀνάγκη νὰ ἀναχωρήσῃ, ἡ Ἐλένη ἐνευθεν ὅπως πλησιάζῃ ὁ Ραμβῶδος καὶ λάβῃ τὴν θέσιν του, κρατῶν τὴν χεῖρα τῆς μικρᾶς, ὅπως μὴ ἐννοήσῃ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ καλοῦ τῆς φίλου, ἀλλὰ ἀποκοιμηθεῖσα ἐπὶ τινὰ λεπτὰ ἠνέωξεν ἀφῶνης τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀμέσως μετ' ὀρμῆς ἀπέσυρε τὴν χεῖρα.

Ἐκλαυσε καὶ παρεπονέθη ὅτι τῆς ἔκαμνον πονηρίας.

— Δὲν μὲ ἀγαπᾶς, δὲν μὲ θέλεις πλέον, ἐπανελάμβανεν ὁ δυστυχὴς Ραμβῶδος μὲ τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς.

Τὸν παρετήρει χωρὶς νὰ ἀποκριθῇ, ἐφαίνετο μάλιστα ὅτι ἀπέφευγε καὶ νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ. Καὶ ὁ ἀξιώτιμος αὐτὸς ἀνθρώπος ἐπανελάβε τὴν θέσιν του μὲ τὴν καρδίαν τετρωμένην, προέβη δὲ ἀθουρότως καὶ κατέλαβε τὸ εἰσέχον κοίλωμα παραθύρου τινός, κατὰ τὸ ἦμισυ δὲ κρυπτόμενος ὀπισθεν τοῦ παραπετάσματος, διήλθε τὴν ὥραν τῆς ἐσπερίδος μεγάλως θλιβόμενος μὲ τὰ βλέμματα ἀτενῶς προσηλωμένα ἐπὶ τῆς ἀσθενοῦς. Ὁ ἀββᾶς ἐπίσης εὑρίσκετο ἐκεῖ, μὲ τὴν ὀγκώδη καὶ ὠχροτάτην κεφαλὴν του ἐπὶ τῶν ἰσχνῶν ὤμων του· ἀπεμύττετο δὲ θουρωδῶς, ὅπως ἀποκρύψῃ τὰ δάκρυά του. Ὁ κίνδυνος τὸν ὅποτον διέτρεχεν ἡ μικρὰ αὐτοῦ φίλη τὸν συνετάραττε, καὶ προσέτι ἐθλίβετο, διότι ὡς ἐκ τῆς ἀσθενείας τῆς μικρᾶς, ἐλησμονοῦντο καὶ οἱ πτωχοὶ του.

Οἱ δύο ἀδελφοὶ ἀπεσύροντο εἰς τὸ βάθος τοῦ δωματίου· ἡ Ἰωάννα τοὺς ἠσθάνετο καὶ ἐκεῖ καὶ ἠνοχλεῖτο· μετεστρέφετο ἐπὶ τῆς κλίνης τῆς, μεγάλως ἀδημονοῦσα, ἰδίως ὡσάκις κατηνάζετο ὀλίγον ὁ πυρετὸς τῆς· ἡ μήτηρ αὐτῆς ἔκυπτεν ὅπως ἀντιληφθῇ τῶν λόγων, τοὺς ὁποίους ἐψιθύριζεν.

— Μαμά, ὑποφέρω... πνίγομαι... εἰπέ νὰ φύγουν γρήγορα οἱ ἀνθρώποι αὐτοὶ... πολὺ γρήγορα...

Τότε ἡ Ἐλένη, διὰ τοῦ γλυκυτέρου τρόπου, ἐπεδείκνυεν εἰς τοὺς δύο ἀδελφοὺς ὅτι ἡ μικρὰ ἐπροτίθετο νὰ κοιμηθῇ καὶ αὐτοὶ ἐννοοῦντες ἀπεχώρουν μὲ τὴν κεφαλὴν τεταπεινωμένην· ἅμα δὲ ἀνεχώρουν ἡ Ἰωάννα ἀνέπνεε δυνατὰ, περιήγαγε τὸ βλέμμα ἀνὰ τὸν θάλαμον, καὶ εἶτα ἐπανεφέρει μετ' ἀπείρου γλυκύτητος τὰ βλέμματα ἐπὶ τῆς μητρὸς τῆς καὶ τοῦ ἰατροῦ.

— Καλησπέρα! ἐψιθύριζεν· εἶμαι πολὺ καλὰ, μέινετε ἐδῶ.

Ἐπὶ τρεῖς ἐβδομάδας τὰς ἐκράτει τοιοῦτοτρόπως. Ὁ Ἐρρίκος κατ' ἀρχὰς τὴν ἐπεσκέπτετο δις τῆς ἡμέρας, κατόπιν ἐδαπάνη πλησίον τῆς νύκτας ὀλοκλήρους καὶ ὡσὰς ἀκόμη ὥρας ἐν καιρῷ ἡμέρας ἡδύνατο νὰ διαθέσῃ· Ἐν ἀρχῇ ὑπέλαβεν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ τυφοειδοῦς πυρετοῦ, ἀλλὰ τὸσον ποικίλα συμπτώματα ἐπαρουσιάσθησαν κατόπιν, ὥστε καὶ αὐτὸς περιέπεσε εἰς ἀμηχανίαν. Ἐπὶ τέλους ἐπέισθη ὅτι ἐπρόκειτο περὶ τινος τῶν μορφῶν τῆς χλωροαναιμίας, τῶν τῶσων ἀκατασχέτων καὶ τῶν ὁποίων αἱ ἐπιπλοκαὶ καθίστανται ἐπιφοβοὶ εἰς τὴν ἡλικίαν καθ' ἣν μία κόρη ἀποκαθίσταται γυνή, ἀκολούθως ἐπίστευσε περὶ βλάβης τινός τῆς καρδίας, ὡς καὶ περὶ τῆς προσβολῆς φθίσεως· ἀλλ' ὅ,τι κυρίως τὸν ἀπησχόλει ἦτο ἡ νευρικὴ ἐξέγερσις τῆς Ἰωάννας, τὴν ὁποίαν ἡδύναται νὰ καταπραῦνη καὶ πρὸ πάντων ὁ ἔντονος καὶ συνεχὴς πυρετὸς ὅστις δὲν ἠννοεῖ νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ μετὰ τὴν πλέον δραστηρίαν θεραπείαν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει κατέβαλλεν ὄλην αὐτοῦ τὴν ἐμπειρίαν, ὅλα τὰ γνωστὰ ἐπιστημονικὰ μέσα μὲ τὴν μοναδικὴν σκέψιν, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ

τῆς εὐτυχίας του, ἢ κάλλιον εἰπεῖν, περὶ τῆς ζωῆς του, καὶ παρατεινομένη σιγῇ μεστὴ εὐλαβείας τὸν κατεῖχεν, οὐδέποτε δὲ κατὰ τὸ διάστημα τῶν τριῶν ἐβδομάδων τὸ πάθος αὐτοῦ εἶχεν ἐξυπνήσει· δὲν ἐφρικία πλέον ὑπὸ τὴν πνοὴν τῆς Ἑλένης, καὶ ὁσάκις τὰ βλέμματα αὐτῶν ἤθελον συναντηθῆ ἔξεδήλου ἀπλῶς φιλικὴν σκυθρωπότητα δύο ὄντων, τὰ ὅποια ἐπαπειλεῖ κοινὴ συμφορά.

Ἐν τούτοις ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν αἱ καρδίαι αὐτῶν ἠνοίγοντο ἐπὶ μᾶλλον καὶ κατεῖχοντο ὑπὸ τῶν αὐτῶν σκέψεων. Καὶ μόνον ἀτενίζων τὴν Ἑλένην ἐπληροφορεῖτο περὶ τοῦ πῶς διήλθε τὴν νύκτα ἢ Ἰωάννα, δὲν ἦτο δὲ διόλου ἀνάγκη νὰ ὁμιλήσῃ ὅπως ἐκείνη ἐνόησεν ὅποια ἦτο ἡ κατάστασις τῆς ἀσθενοῦς. Ἄλλως τε, μετὰ τὸ ὑπερβάλλον θάρρος μητρὸς τὸν ἠνάγκαζε νὰ ὀρκισθῆ, ὅτι δὲν θὰ τὴν ἠπάτα καὶ δὲν ἤθελε δυσκολευθῆ νὰ τῆς ἐκφράσῃ τοὺς φόβους του. Ἐπὶ ποδὸς πάντοτε εὐρισκομένη, δὲν εἶχε κοιμηθῆ οὔτε τρεῖς μόνον ὥρας κατὰ τὸ μακρὸν διάστημα τῶν εἴκοσι νυκτῶν ἐδείκνυε τέλος ἰσχὺν καὶ ἀταραξίαν ὑπεράνθρωπον, χωρὶς νὰ χύσῃ ἕν δάκρυ, καταδαμάζουσα τὴν ἀπελπισίαν τῆς, ὅπως διατηρῆται τὸ λογικὸν ἥρεμον. Εἰς τὴν πάλιν τῆς ἀσθενείας ταύτης τῆς θυγατρὸς τῆς εἶχε σχηματισθῆ ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς ἀπειρον χάος, ἐνθα ὁ περίξ κόσμος, τὰ διάφορα αἰσθηματά τῆς, ἀκόμη καὶ ἡ συναίσθησις τῆς ἰδίας αὐτοσυτηρήσεως, εἶχον σκοτισθῆ· τὸ πᾶν τέλος κατεκρημνίζετο καὶ δὲν τὴν ἐκράτει εἰς τὴν ζωὴν ἄλλο, παρὰ τὸ ἐπιθάνον αὐτὸ προσφιλεῖς πλάσμα καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ὅστις τῇ ὑπέσχετο ἀληθὲς θαῦμα· ἦτο λοιπὸν αὐτὸς μόνος, αὐτὸν τὸν ὅποιον ἔβλεπε τὸν ὅποιον ἤκουε καὶ τοῦ ὁποίου καὶ οἱ ἐλάχιστοι λόγοι ἐπροκάλουν μέγα ἐνδιαφέρον, καὶ εἰς τὸν ὅποιον παρεδίδετο ἄνευ ἐπιφυλάξεως, μετὰ μόνον τὸ ὄνειροπόλημα τοῦ νὰ εὐρίσκειται πλησίον του ὅπως τῷ προσθέτει δύνάμιν εἰς τὴν δυνάμιν του.

Δελθηότως καὶ ἀδιωρότως ἡ κατοχὴ αὕτη συνετελεῖτο· ὁσάκις ἢ Ἰωάννα ἤθελε διέλθει φρικώδεις ὥρας, σχεδὸν καθ' ἑκάστην ἐσπέραν, ὅποταν ὁ πυρετὸς ἔφθανε τὴν μεγαλύτεραν αὐτοῦ ἔντασιν, εὐρίσκοντο ἐκεῖ σιωπηλοὶ καὶ μόνον εἰς τὸ ὑγρὸν αὐτὸ δωμάτιον καὶ ἀκουσίως αὐτῶν, ὡς εἰ ἤθελον νὰ ἀντιπαραταχθῶσι κατὰ τοῦ θανάτου, αἱ χεῖρες αὐτῶν προσήπτοντο εἰς τὸ χεῖλος τῆς κλίνης καὶ τότε παρατεταμένη σύσφιξις ἔσυρεν αὐτοὺς τρέμοντας, ἀπὸ συμπάθειαν καὶ ἀνησυχίαν, μέχρις οὗ ἀσθενὴς στεναγμὸς τοῦ παιδίου ἢ ἀναπνοὴ ἐλαφρὰ πλὴν κανονικὴ τοὺς εἰδοποιεῖ ὅτι ἡ κρίσις εἶχε παρέλθει. Τότε μόνον διὰ κλίσεως τῆς κεφαλῆς ἐλάμβανον θάρρος· καὶ τώρα ἀκόμη ὁ ἔρωσ αὐτῶν ἀνεκινεῖτο καὶ ἐκάστοτε ἢ σύσφιξις αὐτῶν καθίστατο βιαιότερα· προσεκολλῶντο, οὕτως εἰπεῖν, στενότερον.

Ἐσπέραν τινὰ ἢ Ἑλένη κατάρθωσε νὰ μαντεύσῃ ὅτι ὁ Ἑρρίκος κάτι τῆς ἔκρυπτε. Ἐπὶ δέκα λεπτὰ ἐζήταζε τὴν Ἰωάνναν χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν. Ἡ μικρὰ παρεπονεῖτο δι' ἀκόρεστον δίψαν. Ἐπνίγετο, ὁ λάρυγξ αὐτῆς ξηρανθεὶς ἐσχημάτιζε διαρκῆ τινα ἤχον συρίζοντα, ἀκολούθως τὴν κατέλαβε νάρκωσις. Εἶχε τὸ πρόσωπον καταπόρφυρον καὶ ἐπὶ τοσοῦταν βεβαρυμένον, ὅστε δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμούς· ἔκειτο ἀδρανῆς καὶ ἠδύνατο ἕκαστος νὰ πιστεύσῃ, ὅτι ἦτο νεκρά, ἐὰν δὲν ἤκουε τὸν συριγμὸν τοῦ λαίμου τῆς.

— Δὲν σὰς φαίνεται καλὰ, δὲν εἶνε ἀληθές; ἠρώτησεν ἡ Ἑλένη διὰ τῆς σταθερᾶς φωνῆς τῆς

— Ὅχι, ἀπεκρίθη, δὲν ἐπῆλθεν οὐδεμίαν μεταβολή.

Ἦτο μόλα ταῦτα ὠχρότατος καὶ ἐφαίνετο σπουδαίως τεθλιμμένος διὰ τὴν ἀδυναμίαν του· τότε ἡ Ἑλένη, μόλην τὴν ἀταραξίαν τῆς, κατέπεσεν ἀδρανῆς ἐπὶ τοῦ ἑτέρου μέρους τῆς κλίνης.

— Εἰπέτε μου καθαρῶς, μοῦ ἔχετε ὀρκισθῆ· μήπως κινδυνεύει;

Καὶ ἐπειδὴ αὐτὸς ἐσιώπα, ἐπανελάβε μετὰ σφοδρότητος:

— Ὡς βλέπετε εἶμαι γενναῖα! μήπως με βλέπετε νὰ κλαίω; μήπως φαίνομαι ἀπηλιτισμένη; ὁμιλήσατε, ἐπιθυμῶ νὰ γνωρίσω τὴν ἀλήθειαν.

Ὁ Ἑρρίκος τὴν προσέβλεψεν ἀσκαρδαμυκτὶ καὶ ὁμίλησε μετὰ βραδύτητος.

— Λοιπὸν, ἀπεκρίθη οὗτος, ἐὰν μετὰ μίαν ὥραν δὲν ἀναλάβει ἐκ τῆς νάρκωσεως, θὰ ἀποθάνῃ.

Ἡ Ἑλένη δὲν ἀφῆκε στεναγμὸν, ἔμεινε ψυχρά, αἰσθανθεῖσα φρίκην, ἣτις ἠνώρθωσε τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς τῆς· οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἐταπεινώθησαν ἐπὶ τῆς Ἰωάννας, ἔκλινεν ἐπὶ τῶν γονάτων καὶ ἀνήρπασε τὴν κόρην τῆς εἰς τοὺς βραχιόνάς τῆς, διὰ σοβαρᾶς χειρονομίας, ὡς εἰ ἤθελε νὰ τὴν στηρίξῃ ἐπὶ τοῦ ὤμου τῆς. Ἐπὶ τινα λεπτὰ ἔκλινε τὸ πρόσωπον αὐτῆς πλησιέστατα τοῦ ἰδικοῦ τῆς, κατατρώγουσα αὐτὴν διὰ τοῦ βλέμματος, ὡς νὰ ἤθελε νὰ τῆς μεταδώσῃ μέρος τῆς πνοῆς τῆς. Ἡ ἀσθμαίνουσα ἀναπνοὴ τῆς μικρᾶς ἐπιθανάτου καθίστατο βραχυτέρα.

— Δὲν δυνάμεθα λοιπὸν τίποτε; ἐπανελάβεν ἐγειρούσα τὴν κεφαλὴν ἐπ' αὐτοῦ· τί σκέπτεσαι; κάμε ὅτι εἶναι δυνατὸν ἀνθρωπίνως.

Ἐκεῖνος ἐποίησε χειρονομίαν ἐκφράζουσαν ἀδυναμίαν.

— Κάμε ὅ,τι δύνασαι! μήπως ἐγὼ γνωρίζω; πρέπει νὰ σκεφθῆς σοβαρῶς· καλὴ τί θέλεις; νὰ τὴν ἀφήσωμεν νὰ ἀποθάνῃ; αὐτὸ δὲν γίνεται... ποτέ...

— Ὁ καμῶ ὅ,τι δύναμαι, ἀπεκρίθη ὁ ἰατρός.

Ἡ γέρθη δοκιμάζων πάλιν ὑπερέραν τῶν δυνάμεών του, ὅλη ἢ ψυχραιμία, ὅλη ἢ πρακτικὴ αὐτοῦ ἀποφασιστικότης ἐπανῆλθεν. Μέχρι τοῦδε δὲν εἶχε ἀκόμη τολμήσει νὰ μεταχειρισθῆ τὰ δραστήρια μέσα, φοβούμενος μήπως ἐξασθενήσῃ ἐπὶ πλέον τὸ ἀσθενὲς αὐτὸ πλάσμα, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἐξέφρευεν ἡ ζωὴ· ἀλλὰ τώρα δὲν ἐδίστασεν, ἀπέστειλε τὴν Ροζαλίαν νὰ προμηθευθῆ δώδεκα βδέλλαι· καὶ δὲν ἀπέκρυψεν ἀπὸ τὴν μητέρα ὅτι αὕτη ἦτο ἀπελπιστικὴ μέθοδος, ἣτις ἠδύνατο καὶ νὰ σώσῃ, ὅσον καὶ νὰ θανατώσῃ τὴν κόρην τῆς. Ὅταν ἐκομίσθησαν αἱ βδέλλαι τῇ ἐπῆλθε στιγμιαία λιποθυμία.

— Ὡ! Θεὸ μου, ἐψιθύρισε, Θεὸ μου! ἐὰν ἀποθάνῃ.

Ὁφείλε νὰ δώσῃ τὴν συγκατάθεσίν τῆς.

— Καλὰ, εἶπε, κάμετε ὅ,τι σὰς φωτίσῃ ὁ Θεός.

Δὲν εἶχεν ἀποθέσει τὴν Ἰωάνναν, ἠρνήθη μάλιστα καὶ νὰ ἐγερθῆ, θελήσασα νὰ διατηρῆ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ὤμου τῆς. Ἐκεῖνος, μετὰ τὸ πρόσωπον ψυχρὸν, δὲν ὁμίλει, βεβουλισμένος εἰς τὸν ἀγῶνα, τὸν ὅποιον ἐπεχειρεῖ. Ἐν ἀρχῇ αἱ βδέλλαι δὲν προσεκολλῶντο· ἡ ὥρα παρήρηχοτο· τὸ ἐκκρεμὲς εἰς τὸν πλήρη σκιᾶς μέγαν θάλαμον ἐξηκολούθει τὸν ἀκαμπτον καὶ συνεχῆ αὐτοῦ κύπον. Εἰς πᾶν δευτερόλεπτον ἀπώλετο καὶ μία ἐλιπίς· ὑπὸ τὸν κύκλον τοῦ ὠχροῦ φωτός, ὅστις ἐσχηματίζεται ἐκ τοῦ ἐπικαλύμματος τῆς λάμπας, ἡ ἀξιολάτρευτος καὶ ὑποφέρουσα γυμνότης τῆς Ἰωάννας, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀνερριμμένων σκεπασμάτων, εἶχε τὴν ὠχρότητα τοῦ κηροῦ. Ἡ Ἑλένη, μετὰ τοὺς ὀφθαλμούς στεγνοὺς, τετρωμένη τὴν καρδίαν, παρετήρει τὰ ὡς νεκρὰ μικρὰ μέλη τῆς καὶ ἵνα ἴδῃ μίαν σταγόνα αἵματος τῆς θυγατρὸς τῆς ἠδύνατο νὰ θυσίασῃ εὐχαρίστως ὀλόκληρον τὸ ἰδικόν τῆς. Τέλος ἐρυθρὰ σταγὼν ἐπεφάνη· αἱ βδέλλαι ἤρξαντο νὰ προσκολλῶνται καὶ ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην προσεκολλήθησαν ὅλαι. Ἡ ζωὴ τοῦ κορασίου ἀπεφασίζετο· αἱ στιγμαὶ ἦσαν φρικώδεις, ὡς ἐκ τῆς προδηλούσης ταραχῆς. Ἦτο ἡ τελευταία πνοὴ ὁ στεναγμὸς οὗτος, τὸν ὅποιον ἀφῆκεν ἡ Ἰωάννα, ἢ μήπως ἦτο ἡ πρὸς τὴν ζωὴν ἐπάνοδος;

Πρὸς στιγμὴν ἢ Ἑλένη βλέπουσα αὐτὴν εἰς παρομοίαν νάρκην ἐπίστευσεν ὅτι ἀπώλετο καὶ κατελήθη ὑπὸ μανιώδους ἐπιθυμίας ὅπως ἀποσπάσῃ τὰ μικρὰ ταῦτα ζῶα, τὰ ὅποια τόσον λαίμαργως κατέπινον τὸ αἷμα

της, ἀλλὰ δύναμις τις ἀνωτέρα τὴν ἐκράτησεν ἴστατο χαίνουσα καὶ ψυχρά, τὸ ἐκκρεμὲς ἐξηκολούθει νὰ κτυπᾷ, ὁ ἀγωνιώδης θάλαμος ἐφαίνετο νὰ περιμένῃ. Τὸ παιδίον ἐσάλευσεν· τὰ κεκλεισμένα βλέφαρά του ἠνεώχθησαν, εἶτα τὰ ἔκλεισε καὶ πάλιν οἶονεὶ ἐκπληκτον καὶ χαῦνον. Ἐλαφρὰ ἀνάπαυσις παρομοία πρὸς πνοὴν ἐζωγραφήθη εἰς τὸ πρόσωπόν του, τὰ χεῖλη ἐσάλευσαν, ἡ Ἑλένη ἀπλήστως προσηλωμένη ἔκλινεν ἐν ἀγρίᾳ σιωπῇ.

— Μαμά, μαμά! ἐτραύλισεν ἡ Ἰωάννα.

Ὁ Ἑρρίκος ἐπλησίασεν εἰς τὸ προσκεφάλαιον πλησίον τῆς νεαρᾶς γυναικὸς λέγων:

— Ἐσώθη...

— Ἐσώθη, ἐσώθη... ἐπανελάμβανεν ἡ Ἑλένη βατταρίζουσα ὡς μεθυσθεῖσα ἐκ τῆς χαρᾶς, ἐξηπλώθη κατὰ γῆς πλησίον τῆς κλίνης καὶ προσέβλεπε τὴν κόρην αὐτῆς καὶ τὸν ἰατρὸν μὲ παραδοξὸν ἦθος παραφρονούσης, καὶ διὰ κινήσεως ζωπρᾶς ἀνηγέρθη καὶ ἐρρίφθη εἰς τὸν τράχηλον τοῦ Ἑρρίκου.

— Σὲ ἀγαπῶ! ἐφώνησε.

Τὸν ἐφίλει, τὸν περιέσφιγγεν, ἦτο ἡ ὁμολογία τῆς ἡ ὁμολογία αὐτῆ, ἡ τόσον καιρὸν κεκρυμμένη, τῇ ἐξέφυγε τέλος· εἰς τὴν τοιαύτην ταραχὴν τῆς καρδίας τῆς, ἡ μήτηρ καὶ ἡ ἐρωμένη συνεχέστο, καὶ ἐν τῇ πολυτίμῳ ταύτῃ στιγμῇ προσέφερε τὸν ἔρωτά τῆς, φλέγοντα ἐκ τῆς εὐγνωμοσύνης.

— Κλαίω, μὲ βλέπεις; δύναμαι νὰ κλαίω, ἐπιθύρισε, Θεέ μου! πόσον σὲ ἀγαπῶ! πόσον θὰ εἰμεθα εὐτυχεῖς.

Τὸν ἐθώπευε διὰ τοῦ βλέμματος, ἀνέβλυζεν ἡ πηγὴ τῶν δακρύων τῆς, κρατηθεῖσα ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας καὶ ἔρρευσε ὡς ρυαξὶ ἐπὶ τῶν σαρκῶν τῆς. Παρέμενε μεταξύ τῶν βραχιόνων του θωπευτικῇ καὶ θαρραλέα ὡς παιδίον ἐξαφανιζομένη εἰς τὴν ἀναβλάστησιν ταύτην ὄλων αὐτῆς τῶν τρυφεροτήτων. Ἐπειτα ἐκάθισεν εἰς τὰ γόνατά τῆς, ἔλαβε τὴν Ἰωάνναν ὅπως τὴν ἀποκοιμίσθη ἐπὶ τοῦ ὤμου τῆς, καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, ἐφ' ὅσον ἡ κόρη τῆς ἀνεπαύετο, ἔρριπτεν ἐπὶ τοῦ Ἑρρίκου τὰ βλέμματά τῆς ὑγρά ἐκ τοῦ ἐρωτικοῦ πάθους.

Ἡ νύξ ἐκείνη ἦτο νύξ τῆς εὐδαιμονίας των.

Ὁ ἰατρὸς ἔμεινε λίαν ἀργά· ἡ Ἰωάννα, ἐξηπλωμένη ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτῆς, μὲ τὸ ἐφάπλωμα ὑπὸ τὸν πώγωνά καὶ τὴν μικρὰν μαύρην κεφαλὴν τῆς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ προσκεφαλαίου, ἔκλειε τοὺς ὀφθαλμούς, χωρὶς νὰ κοιμᾶται, αἰσθανομένη ἑαυτὴν ἀνακουφιζομένη.

Ἡ λυχνία, τοποθετημένη ἐπὶ τοῦ λυχνοστάτου, τὰν ὁποῖον εἶχον σύρει πλησίον τῆς ἐστίας, δὲν ἐφώτιζεν εἰμὴ μέρος μόνον τοῦ θαλάμου, ἀφίνουσα εἰς ἀόριστον σκιάν τὴν Ἑλένην καὶ τὸν Ἑρρίκον, καθημένους εἰς τὰς συνειθισμένας αὐτῶν θέσεις, κατὰ τὰ δύο ἄκρα τῆς στενῆς κλίνης.

Τὸ κοράσιον δὲν τοὺς ἀπεχώριζε, τοὺς ἦννε μάλιστα, καὶ προσέθετε καὶ αὐτὸ διὰ τῆς ἀθωότητός του εἰς τὴν πρώτην ταύτην ἐσπέραν τοῦ ἔρωτός των. Ἀμφότεροι ἀπῆλαυον πραγματικῆς ἀναπαύσεως, κατόπιν τῶν μακρῶν ἀγωνιωδῶν ἡμερῶν, τὰς ὁποίας εἶχον διέλθει.

Ἐπὶ τέλους εὐρίσκοντο πλησίον ἀλλήλων μὲ τὰς καρδίας των ἠνεωγμένας καὶ ἐγνώρισαν καλῶς ὅτι ἠγαπήθησαν πλείοτερον εἰς τὰς κοινὰς ταύτας θλίψεις καὶ χαρὰς, ἐκ τῶν ὁποίων εἶχον ἐξέλθει φρίσσοντες.

Ὁ κοιτῶν καθίστατο συνένοχος, τόσον θερμὸς, τόσον μυστικὸς, πεπληρωμένος ἐκ τῆς τοιαύτης λατρείας. ἦτις ἔθετε τὴν ἀφωνον σιωπῆν τῆς ἐπὶ τῆς κλίνης τῆς ἀσθενοῦς. Ἡ Ἑλένη ἐνίοτε ἀνηγείρετο καὶ πατοῦσα ἐπὶ τῶν ὀνύχων, μετέβαινε νὰ ζητήσῃ φάρμακον, νὰ διορθώσῃ τὴν λυχνίαν, ἢ καὶ νὰ δώσῃ παραγγελίαν τινὰ εἰς τὴν Ροζαλίαν, ἐνῶ ὁ ἰατρὸς, ὅστις τὴν παρηκολούθει διὰ τῶν βλεμμάτων, τῇ συνίστα νὰ περιπατῇ ἐλαφρὰ κατόπιν δέ, ὅταν ἐπανεκάθητο, ἀντήλασσον μειδίαμα, χωρὶς νὰ ἐκφ-

ρῶσι λέξιν· τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῶν ἦτο μόνον διὰ τὴν Ἰωάνναν, ἦτις ἦτο, τρόπον τινὰ, ὁ ἔρωσ των αὐτός· ἀλλ' ἐνίοτε, ἀσχολούμενοι περὶ αὐτῆς, ὡς ὅταν τὴν ἐσκέπαζον, ἢ τῆς ἐσῆκωνον τὴν κεφαλὴν, αἱ χεῖρές των συνηντῶντο καὶ ἐπελανθάνοντο ἑαυτῶν, ὁ εἰς πλησίον τῆς ἄλλης· καὶ αὐτὴ ἦτο ἡ μόνη αὐτῶν θωπεῖα, ἀκούσιος καὶ λαθραία, τὴν ὁποίαν ἐπέτρεπον ἑαυτοῖς.

— Δὲν κοιμοῦμαι, ἐπιθύριζεν ἡ Ἰωάννα, τὸ ἠξέυρω καλὰ πῶς εἰσθε ἐδῶ.

Ἐθέλγοντο, ἀκούοντες αὐτὴν νὰ ὁμιλῇ αἱ χεῖρές των διεχωρίζοντο· δὲν ἠσθάνοντο ἄλλην ἐπιθυμίαν· τὸ κοράσιον τοὺς εὐηρέστει καὶ τοὺς καθησύχαζεν.

— Εἶσαι καλὰ, παιδί μου; ἠρώτα ἡ Ἑλένη ὁσάκις τὴν ἔβλεπε νὰ κινήται.

Ἡ Ἰωάννα δὲν ἀπεκρίνετο παράυτα, ὠμίλει ὡς ἐν ὄνειροις.

— Ναί, δὲν αἰσθάνομαι πλέον τίποτε, ἀλλὰ σὰς ἀκούω, καὶ αὐτὸ μὲ εὐχαριστεῖ.

Ἐπειτα εἰς ἐλάχιστα διαστήματα, μετὰ τινος ἀγῶνος ἀνύφου τὰ βλέφαρα, τοὺς παρετήρει, ὑπεμειδία ἠπίως, καὶ ἔκλειε τοὺς ὀφθαλμούς.

Τὴν ἐπαύριον, ὅταν ὁ ἀββάς καὶ ὁ κύριος Ραμβῶδος ἐπαρουσιάσθησαν, ἡ Ἑλένη ἔκαμε κίνημα ἀνυπομονησίας. Τοὺς ἐνόμιζεν ὡς πρόσκομμα διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς, καὶ ὅταν τὴν ἠρώτησαν περίτρομοι, τὰ τῆς ἀσθενείας τῆς Ἰωάννας, ἔσχε τὴν ἀνήκουστον βαρβαρότητα νὰ τοῖς εἴπῃ ὅτι δὲν ἦτο καλλίτερα. Ἀπεκρίθη οὕτω ἀπερισκέπτως ὠθούμενη ἐκ τῆς ἐγωϊστικῆς ἀνάγκης νὰ φυλάττῃ δι' ἑαυτὴν καὶ τὸν Ἑρρίκον τὴν χαρὰν τῆς σωτηρίας τῆς καὶ νὰ γνωρίζωσιν αὐτὴν μόνοι. Πρὸς τί νὰ ἀναμιχθῇ καὶ ἄλλος; μήπως δὲν τοῖς ἀνῆκε; καὶ τῇ ἐφαίνετο ὅτι ἤθελε χάσει πολὺ ἐὰν καὶ ἄλλος τις τὸ ἐμάνθανεν· ἐνόμιζεν ὅτι ξένος εἰσεχωρεῖ εἰς τὸν ἔρωτά τῆς.

Ὁ ἱερεὺς ἐπλησίασεν εἰς τὴν κλίνην.

— Ἰωάννα! ἐδῶ εἰμεθα, οἱ καλοὶ σου φίλοι, πῶς! δὲν μᾶς γνωρίζεις;

Ἐποίησε ψυχρὸν νεῦμα διὰ τῆς κεφαλῆς, βεβαίως τοὺς εἶχεν ἀγνωρίσει, ἀλλὰ χαριζομένη πρὸς τὴν μητέρα τῆς ἀπέφυγε νὰ ὁμιλήσῃ ὑφώνουσα τὰ βλέφαρα. Καὶ οἱ δύο καλοὶ φίλοι ἀπεχωρίσθησαν πλείοτερον τεθλιμμένοι ἢ τὰς ἄλλας ἐσπέρας.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὁ Ἑρρίκος ἐπέτρεψεν εἰς τὴν μικρὰν ἀρρωστόν του νὰ λάβῃ τὸ πρῶτον ὄν· ἦτο δὲ αὐτὸ σπουδαῖον. Ἡ Ἰωάννα ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ φάγῃ αὐτό, ἀπολύτως μόνη, μετὰ τῆς μητρός τῆς καὶ τοῦ ἰατροῦ, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων. Ἐπειδὴ ὁμως τυχεῶς εὐρέθη ἐκεῖ καὶ ὁ κύριος Ραμβῶδος ὠμίλησεν εἰς τὸ οὖς τῆς μητρός τῆς, ἦτις ἐξήπλωνεν ἐπὶ τῆς κλίνης μίαν πετσέταν ἀντὶ τραπεζομανθῆλου.

— Μαμά, περίμενε νὰ φύγῃ.

Καὶ ὅταν ἐφυγε:

— Ἐλα γρήγορα, εἶπεν, εἶναι πολὺ εὐχάριστον ὅταν δὲν εἶναι καὶ ἄλλοι ἐμπρός.

Ἡ Ἑλένη τὴν ἐτοπιοθέτει, ἐνῶ ὁ Ἑρρίκος ἔθετε δύο προσκεφάλαια ὀπισθὲν τῆς, ἵνα τὴν ὑποστηρίξῃ, καὶ ἄμα ὡς ἐξηπλώθη ἡ πετσέτα μὲ τὸ πινάκιον ἐπὶ τῶν γονάτων αὐτῆς, ἀνέμενε μειδιῶσα.

— Θέλεις νὰ σοῦ τὸ σπᾶσω; ἠρώτησεν ἡ μήτηρ τῆς;

— Μάλιστα, μάλιστα.

— Καὶ ἐγὼ θὰ σοῦ κόψω τρία ψωμάκια, ἔλεγεν ὁ ἰατρὸς.

— Ὅχι, τέσσαρα θὰ φάγω· τέσσαρα, θὰ ἰδῆς.

[Ἐπεται συνέχεια.]

Κατὰ μετάφρασιν ΓΕΩΡ. Δ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΟΥ, ἰατροῦ.

ΚΑΡΟΛΟΥ ΜΕΡΟΥΒΕΛ

ΝΕΚΡΑΙ ΚΑΙ ΖΩΣΑΙ

Ἡ δεσποινὶς δὲ Σαρναῖν εἶνε εἰς ἐνδιαφέρουσαν κατάστασιν (σελ. 475).

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ἡ ΜΑΜΜΗ

Α'

Εἰς Βερρόν.

Ἦσαν αἱ πρῶται ἡμέραι Νοεμβρίου τοῦ 1867.

Ὁ καιρὸς ἦτο ὀμίχλωδης καὶ παγερός. Οἱ χωρικοί, ριγούντες ὑπὸ τὰς ἀνευ θάλπου ἀκτῖνας ἡλίου φθινοπωρινοῦ, ἀπεφάνοντο : «Μυρίζει χειμῶνας».

Ὁ χειμῶν τῷ ὄντι προσήγγιζε. Τὸν ἔφερον οἱ ἀνεμοί,

οἱ πνέοντες ἀπὸ τοῦ τόπου τῶν χιόνων, ἡ ἐπικαθημένη τῶν ὑδάτων τῆς Βρένης παγετώδης ὀμίχλη, καὶ τὰ πτηνά, τὰ κατερχόμενα καθ' ὀμάδας, ἐπὶ τῶν βάλτων τοῦ Ἰνδρα.

Εἶνε ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν οἱ πλούσιοι, ἐγκαταλείποντες τὰς ἐπαρχίας των, ἐπανερχοῦνται εἰς Παρισίους.

Ἐν τούτοις δύο ὀχήματα κενὰ ἐστάθμευον πρὸ τοῦ σταθμοῦ τοῦ Σαταρού.

Τίνα περιέμενον ;

Τρεῖς ὥρας ἐσήμανον τὰ ὀρολόγια τῶν κυριωτέρων ἐκκλησιῶν, τῆς Παναγίας καὶ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, ὧν τὰ κωδωνοστάσια προεξείχον τῶν γαμηλῶν οἰκιῶν, ἐπὶ ὑγρᾶς πεδιάδος, ὁμοῦ μὲ τὰς λεύκας καὶ τὰς κυπαρίσσους.

Τὸ ἐν τῶν ὀχημάτων τούτων ἦτο ἀρχαία τετράτροχος ἀμαξα ταξειδίου, μὲ τοὺς τροχοὺς ἠραιωμένους, κιτρίνους, τὴν θήκην βαθυκύανον, ἠΰτρεπισμένην ἔσωθεν διὰ κλαδωτῆς μεταξῆς, ἧς αἱ θυρίδες ἔφερον σύμβολον τετριμμένον ἐκ τοῦ χρόνου.

Ἐφερον ἐξευγμένους δύο ἀκμαίας φορβάδας, ὑψηλάς, ρωμαλέας καὶ δυναμένας νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς παντὸς εἶδους ἐργασίας.

Τὰ δύο ζῶα ἴσταντο ἀκίνητα ὑπὸ τὴν χεῖρα γηραιοῦ ἠνιόχου, φέροντος στολὴν ἐκ τῶν ἀρχαίων ἐκείνων, οὔτινες σπανίως τίθενται ἐν χρήσει καὶ φθείρονται ἐντὸς τῶν ἐγκαταλελειμμένων πύργων, ἐν ᾧ νέος τις ἀγροῖκος, ἀκούων εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Καίσαρος, μεταβεβλημένος εἰς ἀκόλουθον καὶ φέρων στολὴν ὁμοίαν, καστανόχρουν μὲ κίτρινον περιλαίμιον, ἧς τὰ κομβία ἔφερον ἐπ' αὐτῶν δουκικὸν στέμμα, ἐπλησίαζε πρὸς τινα κομψὸν ὑπηρέτην, ἰστάμενον ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἵππων δίφρου, οὔτινος ἡ ἐλαφρότης ἀντετίθετο πρὸς τὸν ἐπίσημον ὄγκον τῆς γείτονός του ἀμαξίας.

— Τὸ τραῖνο; ἠρώτησεν ὁ ἀκόλουθος πράκτορά τινα, ἐξερχόμενον τοῦ σταθμοῦ.

— Εἰκοσιπέντε λεπτὰ ἀκόμη

— Εὐχαριστῶ.

Ὁ ἠνιόχος τοῦ δίφρου ἔδειξε τὴν ἀμαξαν πρὸς τὸν ἀκόλουθον μὲ τὴν καστανόχρουν στολὴν καὶ τὸ κίτρινον περιλαίμιον.

— Δὲν θὰ ἦσαι ἄνωγρος εἰς τὴν Ζονσέρη.

— Ὅχι τόσο.

— Τί θέλει λοιπὸν ἡ δούκισσά σας κ' ἔρχεται στὸν τόπο;

— Δὲν ξέρω τίποτε. Ἐλαβαν σήμερα πρῶτὴ σύντομον τηλεγράφημα: «Ἐρχομαι. Περιμεινάτέ με μὲ ἀμαξοστοιχίαν τρίτης ὥρας, Σατωρού.»

— Καὶ τίποτε ἄλλο;

— Τίποτε ἄλλο.

— Ἐχει πολὺν καιρὸ νὰ ἔλθῃ στὴ Ζονσέρη;

— Ἐνδεκα ἔτη καὶ ὡς ἓνα μῆνα.

— Εὐμορφος τόπος ὁμως.

Ὁ Καίσαρ ἐνηθρόνετο.

— Ἀπάνω ἀπὸ ἑξ̄ χιλιάδες στρέμματα. Ὁ κῆπος καὶ ὁ πύργος στὴ μέση.

— Περιφημο μέρος...

— Ἀπὸ κέρδη, ἡ γῆ του δὲν δίδει μεγάλα πράγματα.

— Αὐτὸ δὲ τὸ βλέπομε, ἀφοῦ ἔχουμε τὰ μέρη μπροστά μας. Τὸ Βρέιλ καὶ ἡ Ζονσέρη τὸ ἴδιο ἀξίζουν. Δάση καὶ λίμνες ἀπ' τὴ μίαν ἀκρὴ ὡς τὴν ἄλλη! Ὁρατο γιὰ κυνηγὸ, ὄχι γιὰ γυναίκα.

— Καὶ ἡ δούκισσα, ἀφότου πέθανε ὁ γαμβρός της, δὲν ξαναἤλθε.

— Μένει πάντοτε εἰς τὸ Παρίσι;

— Πολλάκις καὶ εἰς τὸ κτήμα της Βοασσύ...

— Μὲ τὴν ἐγγονή της;

— Ποτὲ δὲν τὴν ἀφίνει. Αὐτὴ μόνη τῆς ἀπέμεινε. Ἡ κυρία μαρκησία ἀπέθανε στὴ γέννα, εἰκοσιδύο ἐτῶν. Ὁ μαρκησίος ὕστερ' ἀπὸ πέντε ἔτη. Ἡ δεσποινὶς θὰ εἶνε δεκαεπτὰ ἐτῶν... δεκαοκτὼ τὴν ἀνοιξί...

— Αὐτὴ θὰ γίνῃ κυρία μὲ πλοῦτη!

— Βέβαια. Ἐχει τὴν περιουσία τῆς μητρός της, δεσποινίδος δὲ λὰ Ρὸς Βιλλάρ' τοῦ πατρός της, μαρκησίου δὲ Σαρναῖ... Τὴν δούκισσα, αὐτὴ καὶ μόνη θὰ τὴν κληρονομήσῃ.

— Καὶ σωριάζει τὰ ἄλλα ἢ γρη῏ φιλάργυρη; εἶπεν ἄνευ σεβασμοῦ ὁ ἀνθρωπος τοῦ δίφρου.

— Σὰν βροχή, προσέθηκεν ὁ ἀκόλουθος, μὴ προσέχων εἰς τὸ ἀνάρμωστον τῆς ἐπιφωνήσεως τοῦ ἄλλου. Καὶ παλάτια στὴν Ἰταλία, κτήματα παντοῦ. Εἶνε τῆς οἰκογε-

νείας Μοντάλτη, ἀπὸ τῆ Ρώμης. Ὁ μακαρίτης ὁ δούξ ἐκεῖ κάτω πῆγε νὰ παντρευτῆ.

— Εἶνε, λέγουν, παραξενῆ!

— Εἶνε ξερὴ σὰν στύλος, γεμάτη περηφάνια, σκληρὴ σὰν πέτρα. Ὁ γέρω Βαρναβῆς...

— Ὁ ἀμαξίας σας;

— Ναί... ποῦ τὸν εἶχε τόσον καιρὸ κοντὰ της καὶ ὕστερα τὸν ἔστειλε στὴν Ζονσέρη, σὰν κανέναν ἀπόμαχο, λέει πῶς ποτὲ δὲν τὴν εἶδε νὰ κλάψῃ.

— Καὶ ὁμως πολλὰ δυστυχήματα τῆς ἔτυχαν στὸ σπῆτι.

— Βέβαια. Ἐθαψε τὸν ἀντρα της, τὴν μοναχοκόρη της, τὸν γαμβρόν της... Οὔτε δάκρυ γιὰ κανένα... Σὲ τίποτε δὲν εἶχε ἀλλάξει... Τὸ ἴδιο πάντοτε, ξερὴ καὶ σκληρὴ... Δύο φοραὶ μόνον τὴν εἶδα. Μοῦ φέρνει κρῦο αὐτὴ ἡ γυναίκα. Καὶ τ' ἀφεντικό σου, Βερνάρδε;

— Ὁ κύριος κόμης;

— Ναί.

— Καλὰ... καλὰ...

Ὁ Καίσαρ συνέσπασε γελοίως τὸ στόμα καὶ ἡμιέκλεισε τὸν ὀφθαλμόν.

— Τὸν λέγουν μάλιστα πῶς τὴν περνᾷ καὶ πολὺ καλὰ... εἶπεν.

— Νέος εἶνε! Διασκεδάζει.

— Νέος μὲ τὰ τριάντα περασμένα, καὶ ἂν εἶνε ἀλήθεια αὐτὰ ποῦ διηγοῦνται!...

— Τί λοιπόν;

— Ἡ περιουσία του θὰ ἦνε σὰ καλὰ ψαλλιδισμένη.

— Δικός του λογαριασμός.

— Σπῆτι διασκεδαστικό, τὸ δικό σας!

— Ποτὲ του δὲν κακοκαρδίζει κανεὶς ἐκεῖ. Μόνον ὁ κύριος καμμιά φορά, ὅταν μὲνη χωρίς λεπτὸ καὶ ἔβρισκε κλεισμένας τὰς κάσας τῶν δανειστῶν του. Ἀλλὰ θὰ παντρευτῆ καμμιά μέρα καὶ θὰ τὰ διορθώσῃ ὅλα...

— Νὰ τὸ ἰδοῦμε.

— Μὲ μία καλὴ προίκα.

— Λέγε λοιπόν, Βερνάρδε!

— Τί;

— Μὲ τὴν προίκα τῆς μικρῆς, δὲν θὰ ἔκανε τὴν δουλειά του, αἱ!

— Διάβολε!

— Αὐτὸ θὰ σὰς ξανακαινούργωνε, καλοῖ μου. Ποτὲ οἱ Βωνοῦζ δὲν θὰ ἔκαναν παρόμοια ἐπιχειρήσει.

— Καὶ ὁμως τὸ πράγμα τίποτα δὲν ἔχει τὸ γελοιο. Ὁ κύριος εἶνε ὠρατος καὶ ἡ δεσποινὶς θὰ πλήττῃ πολὺ νὰ χάσῃ τὸν καιρὸ της μ' αὐτὴ τὴν ρέγκα, τὴ μάμμη της!

— Λές!

— Τί διαβολοῖδέα τοὺς ἤλθε νὰ ἔλθουν νὰ ταφοῦν στὴ Ζονσέρη μὲ τέτοιον καιρὸ. Μπρρρ!

— Τί ἰδιοτροπία!

— Μιὰ μεγάλη φυλακὴ ποῦ μπορεῖ κανεὶς νὰ πεθάνῃ ἀπὸ φόβο, τὴ νύχτα. Φέρνει τὸ προσωπικό της;

— Κανένα. Μίαν ἢ δύο θαλαμηπόλους.

— Νόστιμο θὰ ἦνε. Τί ἡλικία εἶπες, εἶνε ἡ δεσποινίς;

— Δεκαεπτὰ ἐτῶν.

— Εὐμορφῆ;

— Οὔτε εὐμορφῆ οὔτε ἀσχημῆ... μᾶλλον νόστιμη.

— Εἶμαι βέβαιος πῶς ὁ κύριος θὰ τὴν εὕρῃ τῆς ἀρεσκείας του.

Ὁ ἀγροῖκος τῆς ἀμαξίας ἐποίησεν εἰρωνικὸν μορφασμόν:

— Τὸ καζάνι δὲν βράζει γι' αὐτόν... εἶπεν. Αὐτὸ νομίζω

Ὁ ἄλλος ὑπέλαβε:

— Ποιὸς ξέρει; Εἶε γείτονες... Μπορεῖ ἡ τύχη νὰ τὸν βοηθήσῃ.

Ἦκούσθη μακρόθεν συριγμός.

Οἱ ἵπποι ἠνόρθωσαν τὰ ὦτα.

— Τὸ τραῖνο, εἶπεν ὁ ἀκόλουθος. Καλὴ ἐντάμωσι, Βερνάρδε.

— Στὸ καλὸ, Καίσαρ.

— Νὰ θυμῶστε καμμιά φορά τὰ μέρη μας... Τὸ κυνήγι ἀξίζει τὸν κόπο.

Ἦτο πράγματι ἡ ἀμαξοστοιχία, κατερχομένη ἐκ Παρισίων.

Ὀλίγους περιεῖχε ταξειδιώτας.

Δύο κυρία, συνοδευόμεναι ὑπὸ μίας μόνης θαλαμηπόλου, ἐνεφανίσθησαν πρὸ τῆς θύρας μίας ἀτμαμάξης, ἐνῶ ταξειδιώτης φέρων ἐπανωφόριον ἐκ γούνας ἐπὶ κυανοῦ ἐπενδύτου, κατέβαινε ἀπὸ γείτονος διαμερίσματος.

Ὁ ταξειδιώτης εἶχεν ἐξωτερικὸν ὄλω ἀριστοκρατικὸν καὶ μαρτυροῦν αὐτὸν φίλον τῆς εὐζωίας.

Τὴν κόμην ἔχων βαθέως καστανὴν καὶ ἀφθονον, τὸν μύστακα ἀνεστραμμένον, τὸ γένειον ἐπιμελετημένον, καθαρὸν τὸ χρῶμα, τὸ βλέμμα βαθύ, τὰ χαρακτηριστικὰ ὑψηλόφρονα, ἦτο ὑψηλὸς τὸ ἀνάστημα, καὶ ἡ θεὰ του ἀπέπνεε τὴν δύναμιν καὶ τὴν ὑγίαν, ἐνῶ συνάμα πτυχή τις τοῦ μετώπου καὶ ἀδιόρατοι ρυτίδες καμπυλούμεναι ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του, προέδιδον ἐν αὐτῷ τὰς φροντίδας, αἰτίνας τὸν ἐτάρασσον, κοπώσεις ἐκ διηνεκῶν διασκεδάσεων καὶ νύκτας πυρετῶδεις.

Ἐπλησίασε τὴν μᾶλλον ἡλικιωμένην τῶν γυναικῶν, πρὸ τῆς ὁποίας ὑπεκλίθη.

— Σεῖς ἐδῶ, κύριε δὲ Βωνοᾶζ; εἶπεν ἐκείνη.

— Ἐγὼ ὤφειλον νὰ ἐκπλαγῶ ἐπὶ τῇ θεᾷ σας, κυρία δούκισσα, ὑπέλαβεν ἐκεῖνος. Ἐγκαταλείπετε τὸ Βερρῦ. Θὰ μείνετε ἐπὶ τινὰς ἡμέρας;

— Ἄγνοῶ.

— Θὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ σας προσφέρω κατ' οἶκον τὰ σέβη μου.

— Ὅποτεν θελήσετε... ἀπήντησεν ἡ γυνὴ ἀφρημένη, μετὰ προφανοῦς πόθου τοῦ νὰ συντομεύσῃ τὴν συνδιάλεξιν.

Καὶ στραφείσα πρὸς τὴν νεάνίδα ἥτις ἔμενε δισταζούσα ἐπὶ τῆς βαθμίδος τῆς ἀτμαμάξης:

— Ἐλθέ, Λευκὴ ἔχομεν δρόμον πολὺν νὰ διατρέξωμεν...

Καλὴν ἐντάμωσιν, κύριε δὲ Βωνοᾶζ.

Ὁ τόνος ἦτο τραχύς, ὡς καὶ ἡ θεὰ τῆς γηραιᾶς δεσποίνης.

Ἄλλ' ὁ κόμης δὲν προσεῖχεν.

Ἡ προσοχὴ του συνεκεντροῦτο ἐπὶ τῆς νεάνιδος, ἣν ἡ γραῖα ἐκάλεε Λευκὴν.

Ἀφοῦ ἐξῆλθε τῆς ἀμαξῆς τυλιχθεῖσα δι' εὐρείας γούνας ἣν ἡ θαλαμηπόλος, γραῖα τοῦλάχιστον ἐξηκοντοῦτις, τῇ εἶχε ρίψει ἐπὶ τῶν ὤμων, εἰσῆλθεν εἰς τὸ ὄχημα καὶ ἐτοποθετήθη ἐν τινὶ γωνίᾳ, προσπαθοῦσα νὰ διαφύγῃ τὰ βλέμματα τῶν λοιπῶν ταξειδιωτῶν.

Ἐν τούτοις ὁ κόμης Φίλιππος δὲ Βωνοᾶζ εἶχε παρατηρήσει τὸ πάσχον αὐτῆς ὕφους.

Ἡ δούκισσα τὴν ἠκολούθησε καὶ ἐτοποθετήθη παρ' αὐτὴν ἐν τῷ βᾶθει· ἡ θαλαμηπόλος ἐκάθησεν ἀπέναντι τῆς κυρίας τῆς καὶ ἡ βαρετὰ μηχανὴ ἀπεμακρύνθη ἐν τάχει συρομένη ὑπὸ τῶν δύο μαστοδόντων.

Χωρικὸς τις ἀνέμενε τὰς ἀποσκευὰς ἵνα τὰς παραλάβῃ καὶ φροντίσῃ περὶ μεταφοράς των.

Μετὰ τινὰ λεπτά, ὁ κόμης Φίλιππος δὲ Βωνοᾶζ, ἀνάψας οἰγάρον, ἀνήλθε τὴν βαθμίδα τοῦ δίφρου του, ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὰς ἡνίας τῶν δύο ἵππων, οἵτινες ἔσκαπτον τὸ ἔδαφος ἐν ἀνυπομονήσῃ καὶ ἠκολούθησε πλατεῖαν ὁδὸν κατὰφυτον ἀπὸ λεύκας, ὧν τὰ κίτρινα φύλλα ἐκάλυπτον τὸ κάτω μέρος τῆς λεωφόρου.

Ἐσκέπτετο ὅτι τὸ ὄχημα τῆς δούκισσης δὲ λα Ρὸς Βιλλάρ ἀπεκόμιζεν ἐν ἐαυτῷ ἐν μυστήριον· ὅτι τὸ αἰφνῆδιον αὐτὸ ταξειδιὸν εἶχε σκοπὸν τινὰ· ὅτι αἱ ἀπὸ τόσον ἤδη χρόνον ἐγκατελελειμμέναι μονήρεις γαῖαι τῆς Ζον-

σέρης, οὐδὲν εἶχον τὸ τερπνὸν διὰ δύο γυναῖκας μόνας. Τὸ πόνον καὶ ἀμηχανίαν ἐκφράζον ἐξωτερικὸν τῆς νεάνιδος τὸν εἶχεν ἐκπλήξῃ καὶ ἀπεφάσισε νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὴν αἰτίαν.

Ἐσκέπτετο ἐν τέλει ὅτι ἡ περιουσία τῶν λα Ρὸς Βιλλάρ, ἠνωμένη πρὸς ἐκείνην ἥς τώρα ἦτο κάτοχος ἡ ὄρφανή, θ' ἀπετέλει ποσὸν ὑπέρογκον καὶ ὅτι ἂν ἡ τύχη τῷ τὴν ἐχορήγει, θὰ ἦτο δι' αὐτὸν μία τῶν ἀνελπίστων ἐκείνων εὐτυχιῶν, αἰτίνας δὲν στοιχίζουσι ἀκριβὰ καὶ ὅταν ἀκόμη ὑποκρύπτουσι μυστικὴν τινα ἀτιμίαν.

Καὶ ἐπανελάμβανεν ἐπιμόνως:

— Θέλω νὰ μάθω... θὰ μάθω!

Τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτο ποσῶς δύσκολον, ἀφοῦ αἱ γαῖαι τοῦ Βρέιλ αἰτίνας ἦσαν ἡ ἰδιοκτησία του συνηνοῦντο πρὸς τὰς ἄλλας.

Ἄλλ' ἡ γῆ αὐτὴ εἶνε ὄλω ἀγονος καὶ εἰς τινὰ μέρη δύναται τις νὰ κατέχῃ δύο ἢ τριῶν λευγῶν γήπεδον χωρὶς οὐδὲν ἐξ αὐτοῦ ν' ἀπολαμβάνῃ.

Εἰς τὴν Βρέννην ἰδίως—μέρος μὲ ἐλεεινὴν φυτεῖαν, καχεκτικὰ δάση καὶ ἔλη νοσηρά,—τὸ ἀγονον τῆς γῆς εἶνε πλέον ἢ ἀλλαγῆ καταφανές.

Αἱ ἐπαυλεῖς λοιπὸν τοῦ κόμητος καὶ τῆς δουκίσσης ἦσαν ἐπὶ τῶν ὀρίων τῆς Βρέννης, παραπλεύρως τοῦ Πρεῖλλῦ καὶ πλέον ἢ δύο λεύγας ἀπέχουσαι ἀλλήλων.

Ἄλλὰ δύο λεύγαι οὐδὲν σημαίνουσι δι' εὐρωστον ἵππέα, καὶ ὁ κόμης ἐθήρηεν εἰς Ζονσέρην ὡς ἐπὶ τῶν ἰδίων του γαῖων.

Ὅτε ἔστρεψε πρὸς τινὰ δίοδον ἐκ δρυῶν ἀγούσαν εἰς τὴν οἰκίαν του, ἡ ἰδέα ἦτο ἐρριζωμένη ἐν τῇ κεφαλῇ του.

Ἡ αἴγλη τῶν ἑκατομμυρίων τῶν Μοντάλτη, τῶν Σαρναίου καὶ τῶν λα Ρὸς Βιλλάρ συνηνωμένων τῷ ἐγέννα μαγικὸν θάμβος.

Ἡ ἀμαξία ἐν τούτοις ἐξηκολούθει μεγαλοπρεπῶς τὴν πορείαν τῆς.

Οὐδὲ λέξιν ἐξέφερον.

Ἡ θαλαμηπόλος ἐκ σεβασμοῦ ἔμενεν ἀφωνος.

Ἡ Λευκὴ δὲ Σαρναίου ἀφοσιώθη εἰς τὴν θεάν τῆς ὁμοιόμορφου τοποθεσίας ἣν ἔβλεπε διὰ τῶν θυρίδων.

Ἐσκέπτετο καὶ αὐτὴ καὶ αἱ σκέψεις τῆς ἦσαν φριώδεις.

Τὴν εἶχον βιαίως ἀποσπάσει ὄνειρου, ἐνὸς τῶν ἐρωτικῶν ὀνειρῶν τῶν γεννωμένων μόνον εἰς καρδίαν παιδίου ἀσθενοῦς καὶ ἐνθουσιώδους, ἀπείρου ἔτι.

Κατὰ διαλείμματα τὸ τρυφερόν της στήθος ἐξωγκοῦτο ὑπὸ λυγμοῦ μὴ δυνηθέντος νὰ καταπνιγῇ.

Τότε ἡ δούκισσα καθίστατο σκυθρωποτέρα· αἱ φαλαί τῆς καὶ πυκνότεται ὄφρυς ἐταπεινοῦντο ἐπὶ ὀφθαλμῶν μαύρων ὡς ἀνθρώκων καὶ, ἐν τάχει, περιέβαλλε τὴν ἐγγονὴν τῆς διὰ βλέμματος ἀνησυχου.

Οὐδὲ ἀπαξ, ἐπὶ τρεῖς ὥρας πορείας, εἶχεν ἀνοιξοῖ τὸ στόμα ἵνα ἀποτείνῃ λέξιν πρὸς τὴν δεσποινίδα δὲ Σαρναίου.

Περὶ τὴν ἔκτην, ἡ ἀμαξία, μεταξὺ Σωλναίου καὶ Πρεῖλλῦ, ἔστρεψεν ἐντὸς εὐρείας λεωφόρου περικλειομένης ὑπὸ φηγῶν ἡμιεμφαρμένων ἐκ γῆρατος καὶ πάραυτα ἐσταμάτησε κάτωθεν ἐπιβαλλούσης πεπαλαιωμένης οἰκοδομῆς ἐκ φαίων πλίνθων μὲ στακτόχροα παράθυρα, ἥς ἡ θεὰ ἦτο σκυθρωπὴ ἀμα καὶ ἐπίσημος καὶ ἥς ὁ ζοφερός ὄγκος ἀπεσπᾶτο ἐκ μέσου τῶν ἐσπερινῶν σκιῶν.

Ἡ δούκισσα κατέβη, ἐβοήθησε τὴν ἐγγονὴν τῆς νὰ καταβῇ, διέτρεξε μετ' αὐτῆς, ἀφοῦ εἶπε λέξεις τινὰς πρὸς τὸν ἀναμένοντα αὐτὴν πρὸ τῆς εἰσόδου ἐπιστάτην, ἐκτενὴ πρόδομον καὶ μακροὺς διαδρόμους, ἔνθα ἀόριστος ὁσμὴ ὑγρασίας καὶ μνήματος κλειστοῦ ἐκυμαίνετο ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ, ἔφθασεν εἰς τὸ νότιον ἄκρον τοῦ πύργου, εἰς τὸν πρῶτον ὄροφον, ἤνοιξε τὴν διπλὴν θύραν θαλάμου φρικώδους τὰς διαστάσεις, ἀγοντος ἐκ τῆς μίας πλευρᾶς εἰς μικρὰν αἴθουσαν, ἐκ δὲ τῆς ἄλλης εἰς εὐρὺ καλλυντήριο, καὶ εἶπεν:

— Ἴδου τὸ διαμέρισμά σου ἐφ' ὅσον θὰ μένωμεν ἐδῶ. Καὶ βλέπουσα δύο δάκρυα κυλιόμενα ἡρέμα ἐπὶ τῶν παρεῶν τῆς κόρης, τὴν ἔσυρεν ἐπὶ τοῦ ἰσχυροῦ της στήθους ἔψαυσε μὲ τὰ λεπτά της καὶ συνεσπασμένα χεῖλη τὸ ὄχρον της μέτωπον, καὶ προσέθηκε :

— Περιμένε με' εἰς ὀλίγα λεπτά θὰ ἐπανέλθω. Ἐχω νὰ σοῦ ὁμιλήσω.

Ἡ Λευκὴ ὠχρίασεν ἐπὶ μᾶλλον, πρᾶγμα ὅπερ θὰ ἠδυνάτει νὰ πιστεύσῃ τις, ἔκυψε τὴν κεφαλὴν καὶ δὲν ἀπῆντησεν.

B'

Εἰς περιορισμὸν !

Μείνασα μόνη, ἡ νεανίς διέτρεξε διὰ βλέμματος ἐσθεσμένου τὸ διαμέρισμα ὃ τῇ ἔδιδον ὡς περίπου δεσμοφύλαξ παρέχει εἰρικήν πρὸς τὸν παραδοθέντα αὐτῷ καταδικόν.

Δὲν ἀνεύρισκε βεβαίως ἐν αὐτῷ τοὺς στολισμοὺς τοῦ μεγάρου τοῦ λα Ρὸς Βιλλάρ, ἐν ὃδῳ Φραγκίσκου Α' οὔτε τὴν πολυτέλειαν τοῦ πύργου Βοασσὺ ὁπόθεν εἶχε τὴν προτεραίαν ἀναχωρήσει.

Ἄλλ' ἡ θεὰ του οὐδὲν εἶχε τὸ ἐμποιοῦν φύβον.

Ἡ ἐντύπωσις ἦν ἐνεποίει δύναται εἰς ὀλίγας λέξεις νὰ περιληφθῇ :

Ἦτο μέγα καὶ ἀνιαρόν.

Ταπεινὴ κλίνη, κεκαλυμμένη δι' ἐρυθροῦ μεταξωτοῦ πεπαλαιωμένου, ἐξετείνεται ἀπέναντι πλατείας κιτρίνης ἐστίας.

Αἱ ἀσκεπεῖς δοκοὶ τῆς ὀροφῆς ἔφερον κοσμήματα ἀφ' ὧν ἐκρέμαντο χρυσαῖα σύρματα ὡς εἰς τὰ σανιδώματα τῶν τοίχων.

Ἀρχαῖαι εἰκόνες μὲ ζοφεροὺς χρωματισμοὺς εἰδείκνυον τὸ σκοτεινὸν τῶν βάθος ἀπὸ τῶν χρυσῶν τῶν πλαϊσίων.

Ἄοριστος λάμπις, ἡ τῆς ἀνατελλούσης σελήνης, εἰσέδουε διὰ δύο ὑψηλῶν παραθύρων μὲ μικρὰς ὑέλους, καὶ ἐμιγνύετο πρὸς τὴν τῶν δύο κηρίων, ἅτινα ρεῦμα ἀέρος ἐτάραττε, καὶ μεγάλης πυρᾶς ἐν ἀρχῇ ἀναφθείσης πρὸς καθαρισμόν τοῦ διαμερίσματος ἀπὸ τῶν μiasμάτων.

Ἡ Λευκὴ ἔρριψε τὸ ἐπανωφόριόν της ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐνίψε ταχέως τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖράς της, καὶ ἤνοιξεν ἐν παράθρον.

Πρὸ τοῦ θαλάμου της ὑπῆρχεν ἐξώστης.

Ἐστηρίχθη διὰ τῶν ἀγκῶνων ἐπὶ τῶν σιδηρῶν κιγκλιδίων.

Τὰ πάντα ἦσαν δι' αὐτὴν καινοφανῆ.

Δὲν ἐνεθυμεῖτο νὰ εἶδῃ ποτε αὐτὴν τὴν ἔπαυλιν, εἰς τὴν μόνον ἐν τῇ πρώτῃ της παιδικῇ ἡλικίᾳ εἶχεν ἔλθει.

Ὁ μαρκήσιος δὲ Σαρναῖο, ὁ πατὴρ της, ἠγάπα τὸ μέρος ὡς ἐκ τῆς ἐκτάσεως, ἧς ἦτο κάτοχος καὶ κυρίαρχος, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ θανάτου του, ἡ δούκισσα εἶχεν ἐγκαταλίπει τὴν Ζονσέρην ὡς διαμονὴν συμφορᾶς καὶ πένθους.

Οὐδὲν ἄλλο διακρίνει τὸν πύργον πλὴν τοῦ ὄγκου του.

Τετράγωνον σῶμα κλειόμενον ὑπὸ κιγκλιδωτοῦ ἐκ λίθου, ὃν ὁ χρόνος ἔχει φθείρει, ὑποβαστάζει τὸν ὑπερυθρόν του ὄγκον.

Πέραν τοῦ κιγκλιδωτοῦ, ζώνη ὕδατος, ἐνθα ὀλισθαίνουσι μεγάλοι ἰχθύς, περιβάλλει τὸ ἐπίπεδον τοῦ δώματος, εἰς ὃ φθάνει τις διὰ δύο γεφυρῶν ἐρριμμένων ἐπὶ τῶν χανδάκων.

Ἀπὸ τοῦ ἐξώστου της, ἡ νεανίς διέκρινεν ἀορίστως τὰς λείας ἀπόψεις ἄλσους ἀπέιρου, οὐτινος ἡ χλόη εἶχε καθ' ὑπὸ τῶν πρώτων νυκτερινῶν παγετῶν.

Φυτεῖαι καχεκτικαὶ καὶ πενιχραὶ, σημύδαι καὶ δρύς, ἐκάλυπτον τὴν ἔκτασιν, ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τῆς ὁποίας ἐλίμναζον ὕδατα ὑποπράσινα, ἡ ἠνοίγοντο δίοδοι ἀγούσαι εἰς τὰ τεῖχη τοῦ περιβόλου.

Ἦτο, ἐν τῷ συνόλῳ του, θέαμα λίαν κατάλληλον ἵνα

κατευνάσῃ τὰς λύπας ψυχῆς τεταραγμένης, ἀλλ' αἱ λύπαι τῆς ἐκεῖ ἀποκλεισμένης δὲν ἦσαν ἐκ τῶν κατευναζομένων εὐκόλως, καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ της ἐξέφραζον δριμεῖταν ἀνησυχίαν.

Ἄνὰ πᾶσαν στιγμὴν, ἔστρεφε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὴν θύραν, ἐν ᾗ φρίκη τις ἐξεφραζετο ἐν τοῖς μεγάλοις ἐξηγριωμένοις ὀφθαλμοῖς της.

Τέλος ὑπέστη φρικίᾳσιν ἀγωνίας καὶ ἀπεσύρθη τοῦ ἐξώστου.

Ἡ θύρα ἠνοιχθῆ καὶ φωνὴ ἐπιτακτικὴ ἔλεγεν εἰς τὸν ἀντιθάλαμον :

— Ἀφετέ μας !

Βήματα ἠκούσθησαν ἀπομακρυνόμενα.

Ἡ δούκισσα εἰσῆλθεν, ἔκλεισεν ἐπιμελῶς τὴν θύραν καὶ ἔστη πρὸς στιγμὴν ἀκίνητος.

Τὸ μακρὸν της αὐστηρὸν ἀποτύπωμα, ἡ ὀστεώδης καὶ κιτρίνη μορφή της, αἱ ἐπὶ τῶν κροτάφων ἀπλούμεναι φαίαι τῆς τρίχης, τὸ ὡς ἐκ κιτρίνου ἐλεφαντίνου ὄστου μέτωπόν της, οἱ ἐν ταῖς βαθείαις των κόγχαις βεθυθισμένοι μικροὶ της ὀφθαλμοί, ἡ μικρὰ της μαύρη ἐσθῆς ἡ κατερχομένη ἐπὶ τῶν ποδῶν της εὐθυτενῆς ὡς θήκη, τὰ λεπτά της χεῖλη, ὧν τὸ ἐν εἰσῆρχετο οὕτως εἰπεῖν ἐντὸς τοῦ ἄλλου, προεμήνυον σκηνὴν παρεσκευασμένην μετ' ἀκατανικήτου θελήσεως, καὶ ἧς ἡ ὦρα εἶχεν ἐπέλθει.

Προσῆλωσεν ἐπιμόνως τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῆς ἐγγονῆς της, καὶ διὰ τοῦ δακτύλου τῆς ἔδειξεν ἀνάκλιντρον, ἐν ᾗ ἔλαθεν ἔτερον δι' αὐτήν.

Ἡ δεσποινὶς δὲ Σαρναῖο προῦχώρησε μετὰ νωχελείας, ἀφέθη ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρον καὶ, στηριζομένη ἐπὶ τοῦ ἐνὸς τῶν βραχιόνων της, ἔθηκε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς καὶ ἠκροᾶτο.

— Ὀνομάζεσαι Λευκὴ Ἀδελαΐς δὲ Σαρναῖο, τέκνον μου, ἤρχισεν ἡ δούκισσα μὲ γλυκύτητα ἦν οὐδόλως προεμήνυε τὸ τραχὺ τοῦ παραστήματός της. Ἡ μήτηρ σου ἦτο λα Ρὸς Βιλλάρ, κόρη μου ὁ πατὴρ σου Γοδοφρεῖδος δὲ Σαρναῖο. Οἱ πρόγονοι τῶν Σαρναῖο ἦσαν εἰς τὰς σταυροφορίας. Ἐγὼ εἶμαι Μοντάλτη, ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Μοντάλτη Στρότζη, ἀρχαίου ἐνδόξου οἴκου τῆς Ἰταλίας. Συνδέεσαι κατὰ τι πρὸς πᾶν ὅ,τι ἐνδοξὸν ἐν τῷ τόπῳ σου καὶ εὐγενές. Ἡ περιουσία σου, σημαντικὴ ἤδη, θὰ γίνῃ πολὺ μεγάλη ὁπόταν προστεθῇ καὶ ἡ ἰδική μου, ὅπερ σήμερον ἡ αὐριον θὰ συμβῆ, διότι δι' ὄλον τὸν κόσμον δὲν θὰ παρέβαινον τὴν τάξιν τῶν διαδοχῶν. Εἶσαι ἡ ἐγγονὴ μου, ἡ μόνη μου κόρη. Μεγάλαι εἶνε τὰ προνόμια τῆς γεννήσεώς σου, ἀλλὰ σοὶ ἐπιβάλλωσιν ἐπίσης μέγαρα καθήκοντα.

Ἐταπεινώσε τὴν φωνὴν καὶ πλησιάζουσα τὸ ἐρρυτιδωμένον πρόσωπόν της εἰς τὴν ὠχρὰν μορφήν της νέας, προσέθηκε :

— Πῶς δὲν τὸ εἶχες ἐννοήσει ;

Ἡ δεσποινὶς δὲ Σαρναῖο ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν τὰ χαρακτηριστικὰ της ἠλλοιώθησαν τὰ χεῖλη της ἐρρίγησαν συνήνωσε τὰς χεῖρας, ἐν ᾗ δάκρυα ἤστραψαν ἐπὶ τῶν φλεγόντων ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ ὀφθαλμῶν της :

— Μάμμη ! εἶπεν ἱκετευτικῶς.

— Μὴ φοβῆσαι τίποτε !

— Συγγνώμην !

— Δὲν πρόκειται περὶ συγγνώμης. Ἐχω νὰ ἐπανορθώσω ἐν σφάλμα, τὴν τιμὴν σου, τὴν διάσωσιν τῆς τιμῆς τοῦ ὀνόματός σου καὶ τοῦ ἰδικοῦ μου, καὶ δὲν θ' ἀποτύχω. πρὸς τοῦτο σὲ ὠδήγησα εἰς τὸ βάθος αὐτῆς τῆς ἐρημίας. Ἐλπίζω ὅτι θ' ἀνακτήσης τὸ λογικόν σου καὶ τὴν διακρίνουσαν τὸ γένος σου ὑπερηφάνειαν, ἵνα λησμονήσης τὸ παρελθόν, ἡμέρας τινὰς ἀποπλανήσεως, αἵτινες πρέπει νὰ ἐξαλειφθῶσι τῆς ζωῆς σου.

— Νὰ λησμονήσω ! ἀνέκραξεν ἡ Λευκὴ μετὰ σπαρακτικοῦ τόνου.

— Τόσον σοὶ εἶνε δύσκολον ;
 — Ἄλλὰ...
 — Σκέφθητι λογικῶς !
 — Ἀλλοίμονον ! δύναμαι ;
 — Ἐπιθυμῶ νὰ σὲ βοηθήσω. Εἶχον τὸ ἄδικον νὰ βασίζωμαι ἐπὶ τῆς σωφροσύνης σου, νὰ σὲ παραδίδω εἰς τὰς φροντίδας καὶ τὴν τήρησιν γυναικὸς ἀναξίας... τῆς παιδαγωγοῦ σου, ἐκείνης τῆς Ἀγγλίδος...
 — Μὴ τὴν αἰτιάσθε, μάμμη... Ἐγὼ μόνη ἔπαισα...
 — Τὸ γενναίόψυχόν σου σὲ ἀποπλανᾷ. Ἡ μὲν Βεσσί υπέθαλψε τὰ σχέδια ἐνὸς φιλοδόξου... Ἐγένετο συνένοχος ἀνθρώπου, πρὸς ὃν τρέφω ἀπειρον περιφρόνησιν...
 — Μήπως διότι δὲν τὸν γνωρίζετε ;
 — Πλανᾶσαι !
 — Καὶ ἂν τὸν ἀγαπῶ ;...
 — Ἀδύνατον...
 — Αὐτόν, τὸν πατέρα τοῦ τέκνου μου ! Μάμμη, λυπηθήτε με !

Ἡ δεσποινὶς δὲ Σαρναίῳ ἀφέθη νὰ ὀλισθήσῃ παρὰ τοὺς πόδας τῆς δουκίσσης. Ἐλαβε τὰς ξηρὰς τῆς χειρὸς μεταξὺ τῶν τρεμουσῶν χειρῶν τῆς καὶ τὰς ἐπλήρωσε δακρῶν.

Ἡ λύπη τῆς θὰ συνεκίνηει βράχον.
 Ἡ Ἰταλὶς συνεκινήθη ; Ἴσως, διότι ἀπήντησε διὰ φωνῆς ἠλλοιωμένης :

— Ἐπειδὴ σὲ λυποῦμαι, Λευκή, πράττω κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Ἀργότερον θὰ μ' εὐλογῆς δι' ὅ,τι σήμερον σοὶ φαίνεται ἄδικος αὐστηρότης.

Τὴν ἀνήγειρε καὶ τὴν ἠνάγκασε νὰ καθήσῃ ἐγγύτατα αὐτῆς.
 — Ἀκουσόν με καλῶς, υπέλαβε, καὶ στάθμισον τοὺς λόγους μου, τέκνον μου. Ὑπάρχει λύπη, ἢν ἀδύνατον γυνὴ νὰ ὑπομείνῃ, τὸ νὰ γνωρίζῃ ἐαυτὴν περιφρονουμένην καὶ ἐκπτώτον. Τούτου θέλω νὰ σὲ ἀπαλλάξω. Τί συνέβη ; Εἶσαι πλουσία, πολὺ πλουσία. Λευκή... Εἰς ἄθλιος...
 — Σὲ ἱκετεύω...
 Ἡ δούκισσα ἐξηκολούθησεν :

— Εἰς ἄθλιος, ἐν συνονοχῇ πρὸς ἐκείνην, καταχρώμενος τῆς ἐλευθερίας εἰς ἣν σὲ ἄφινον ἐν τῷ Πύργῳ τοῦ Βοασσού, ἐπέτυχε τὴν γνωριμίαν σου ὡς κακοποιός. Ἐτάραξε τὴν φαντασίαν σου μὲ ἐπιστολὰς ἃς τίς οἶδεν ἐκ ποίων μυθιστορημάτων ἐδανείσθη καθ' ἑκάστην συνηντάσθε εἰς τὰ μεμονωμένα μέρη τοῦ ἄλσους καὶ ἐκάμνετε μυστηριώδεις περιπέτειας, συνδιαλέξεις ἐνόχους. Τέλος, ὑπῆρξες ἀσθενής... Καὶ ἐκεῖνος ἀνάνδρος ! Καὶ ἠγνόουν τὸ δρᾶμα τὸ παιζόμενον δύο βήματα μακρὰν μου ! Αἱ ἀδιαθεσίαι σου, ἢ μεταβολὴ ἦν υπέστης, αἱ ἀνευ αἰτίας μελαγχολίαι σου, αἱ ὠχρότητές σου... τὰ πάντα τέλος μοὶ ἀπεκαλύψαν τὴν συμφορὰν σου. Ὅφείλεις νὰ τὸ ὁμολογήσῃς. Δὲν σ' ἐπέπληξα. Δὲν σοὶ ἀπήτησα τὴν ταπεινωτικὴν ἐξομολόγησιν τοῦ ἁμαρτήματός σου. Ἀπεδίωξα τὴν μὲν Βεσσί ὑπὸ μίαν πρόφασιν... τὴν τυχοῦσαν. Σὲ ἀπέσυρα μακρὰν τῶν τόπων τοῦ μισαροῦ συμβάντος. Εἴμεθα καὶ αἱ δύο ἔνοχοι· σὺ δι' ἐπαίσχυντον ὀλιγοψυχίαν, ἐγὼ δι' ἀπίστευτον τύφλωσιν. Ἐχω προδιαγράψει τὸ καθήκόν μου ὄλον. Θὰ σοὶ εἶπω τὸ ἰδικόν σου

Ἡ δεσποινὶς δὲ Σαρναίῳ κατέβαλε μεγάλην προσπάθειαν ἐφ' ἑαυτῆς καὶ ἐγειρούσα τὰ μεγάλα τῆς ὄμματα πρὸς τὰ τῆς δουκίσσης :

— Τὸ καθήκον αὐτό, ποῖον εἶνε, μάμμη ; ἠρώτησεν.
 — Ἄς ὀμιλήσωμεν ἐν πρώτοις περὶ τοῦ ἰδικοῦ μου. Ὅφείλω τοῦ λοιποῦ νὰ σὲ προσέχω πλείοτερον. Σοὶ δηλῶ ἐπίσης ὅτι οὐδέποτε πλέον θὰ ἐπανίδῃς ἐκείνον... μὲ τὴν συναίνεσίν μου τοῦλάχιστον... ἐφ' ὅσον θὰ διατελῆς ὑπὸ τὰς διαταγὰς μου.
 — Οὐδέποτε ;
 — Οὐδέποτε ; Ὄνομάζεται, νομίζω, Γεώργιος Δαμβέρτος.

Ἡ δεσποινὶς δὲ Σαρναίῳ ἀφέθηκε καὶ τῇ ἐξέφυγεν ἐν φωνῇ σχεδὸν ἀνάρθρῳ ἢ ὁμολογία :

— Ναί.
 — Ὁ υἱὸς τοῦ ἐνοικιαστοῦ τοῦ μεγάλου ὑποστατικοῦ τοῦ Βοασσού ;

— Ναί.
 — Σπουδάζει νομικὰ εἰς Παρισίους ;
 — Ναί.

— Ὅλα ἔχουν ἀκριβῶς. Ἐλαβα τὰς πληροφορίες μου.

— Εἶνε εὐγενὴς καρδία, μάμμη, ἐφέλλισεν ἡ Λευκή. Ἡ κυρία δὲ λὰ Ρὸς Βιλλὰρ ἐμείδισσε πικρῶς.

— Ἀνθρώπος μὲ εὐγενῆ καρδίαν δὲν ἀποπλανᾷ τῶν καθηκόντων τοῦ παιδίου δεκαεξέ ἐτῶν, εἶπε.

— Σὰς ὀμνύω...
 — Εἶμαι κριτὴς καλλίτερός σου, διότι τὸ πάθος δὲν με παραφέρει. Δὲν θὰ ἔχη κατὰ νοῦν νὰ σὲ νυμφευθῇ, πιστεύω. Ἴσως σὺ ἐρρέμβασες νὰ ὀνομασθῆς ἡμέραν τινα κυρία Δαμβέρτος. Ἡ ὑπερηφάνιά σου δὲν θὰ σὲ ἀφίση, ἐλπίζω, νὰ ταπεινωθῆς τόσον. Δὲν ἔχομεν λοιπὸν εἰμὴ συμβεβηκὸς ἀπλοῦν ἀνευ ἐκβάσεως, ἀπρόοπτον, ἐξ ἐκείνων ἅτινα πρὸ παντὸς ἄλλου πρέπει ν' ἀποκρύπτονται τοῦ χαιρεκάκου κόσμου, πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ σκανδάλου. Αὐτὸ εἶνε ἰδικόν μου ἔργον. Ἐχω πεποιθήσιν εἰς τοὺς περὶ ἐμέ.

Οἱ ὑπηρεταὶ μας ἔμειναν εἰς Παρισίους, πλὴν τῆς Μαγδαληνῆς, ἥτις μοὶ εἶνε πολὺ ἀφοσιωμένη. Θὰ μένης κλεισμένη ἐδῶ μέχρι τῆς ἀπαλλαγῆς σου ἥτις, ὡς ἐκ τῶν συμπτωμάτων κρίνω, δὲν θ' ἀργήσῃ. Τὰ λοιπὰ ἀφίενται εἰς τὴν κρίσιν σου.

Ἡ δούκισσα ἐξεφράζετο καθαρῶτατα, ἀλλ' ἀνευ ὀργῆς, μᾶλλον μετὰ τινος τρυφερᾶς ἐπιεικειᾶς. Ἐξηκολούθει νὰ ὑπερασπίζηται ὅ,τι ἐθεώρει εὐτυχίαν τῆς, χωρὶς νὰ τολμᾷ ν' ἀντιμετωπίσῃ ἀπ' εὐθείας διὰ λόγων τὴν μάμμην αὐτὴν ἣν εἶχε μάθει νὰ σέβηται.

— Λοιπὸν, ἐπιθύρισε, δὲν θὰ τὸν ἐπανίδω πλέον ;
 — Αὐτὴ εἶνε ἡ θέλησίς μου.

— Τὸν κρίνετε αὐστηρῶς.
 — Τὸν κρίνω κακοποιόν.

— Ἄν τὸν ἐγνωρίζετε !
 — Τὸν γνωρίζω διὰ τῶν πράξεών του.

— Εἶνε ἡ μᾶλλον ἀφιλοκερδῆς καὶ ἡ καλλίτερα τῶν καρδιῶν τοῦ κόσμου.

Ἡ κυρία δὲ λὰ Ρὸς Βιλλὰρ ὕψωσε τοὺς ὤμους.
 — Ἄν σὰς ὠρκίζομην ὅτι, μόνη, εἶμαι ἡ ἔνοχος...
 — Δὲν θὰ σ' ἐπίστευον !

— Τί νὰ κάμω, Θεέ μου ; τί νὰ σὰς εἶπω ;
 — Τίποτε ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος.

— Τόσον εἶσθε ἀπηνῆς ;
 — Ἐξ ἀγάπης πρὸς σέ.

— Πῶς νὰ σὰς πείσω ;
 Ἡ δυστυχὴς ἔσυρεν ἀπὸ τοῦ κόλπου τῆς δέσμην χαρτιῶν, ἃ ἔτεινε πρὸς τὴν δούκισσαν.

— Αἱ ἐπιστολαὶ του, εἶπεν. Ἀναγνώσατε, σὰς ἐξορκίζω.
 Ἡ γρατὰ μόλις τὰ ἐξήτασε τὰς ἔρριψεν εἰς τὸ πῦρ.

— Πρὸς τί ; εἶπε. Λέξεις !
 Ἡ Λευκὴ ὤρμησε πρὸς διάσωσιν τῶν ἐνθυμημάτων τῆς ἐκείνων, ἀλλ' ἡ δούκισσα, διὰ νευρώδους βραχίονος, τὴν ἐκράτησεν εἰς τὴν θέσιν τῆς.

— Ἄφες, διέταξε. Δὲν ἀξίζει νὰ λυπηταί τις δι' αὐτά.
 — Λοιπὸν, εἶσθε ἀκαμπτος ;

— Μὴ ἐλπίζης ὅτι θὰ μεταπεισθῶ.
 — Καλὰ ! θὰ σὰς ὑπακούσω, ἀλλὰ μοὶ συντρίβετε τὴν καρδίαν !

Ἡ κυρία δὲ λὰ Ρὸς Βιλλὰρ ἔθλιψε τὴν κεφαλὴν τῆς ἐγγονῆς τῆς μεταξὺ τῶν χειρῶν τῆς.

— Σιώπα, εἶπε. Θὰ με καταρᾶσαι ἐπὶ τινὰς ἡμέρας.
 Ἀργότερον, θὰ μ' εὐλογῆς !

— Τουλάχιστον μοι ἐπιτρέπετε νὰ τῷ γράψω . . διὰ τελευταίαν φοράν ;

— Ἔστω, ἀλλὰ διὰ νὰ τῷ εἴπῃς ὅτι σὲ ἀποχωρίζουν αὐτοῦ διὰ παντός. . .

— ὦ !

— Καὶ τὸν παρακαλέσῃς νὰ σοὶ ἐπιστρέψῃ τὰς ἐπιστολάς σου. . .

— Θεέ μου !

— Καὶ τὸν ὑποχρεώσῃς νὰ σὲ λησμονήσῃ. . . ὡς θὰ τὸν λησμονήσῃς καὶ σὺ.

Ἡ Λευκὴ συνέστρεψε τὰς χεῖρας ἐξ ἀπελπισίας.

— Ἀπ' αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἡ τιμὴ σου. . . ἡ τιμὴ σου, ἀκούεις ;

Ἡ δεσποινὶς δὲ Σαρναίῳ ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς· ἡ κεφαλὴ τῆς ἀνετράπη πρὸς τὰ ὀπίσω· θὰ κατέπιπτεν ἐπὶ τοῦ δαπέδου ἂν δὲν τὴν ὑπεβάσταζεν ἡ μάμμη τῆς καὶ τὴν ἀπεκόμιζεν ἐπὶ τῆς κλίνης ὑπὸ τοὺς χρωματισμοὺς τοῦ ἐρυθροῦ μεταξωτοῦ.

Συνελθοῦσα εἰς ἑαυτήν, ἡ Λευκὴ εὐρέθη μόνη πάλιν μετὰ τῆς δούκισσης, ἥτις τὴν ἐκάλυπτε διὰ φιλημάτων καὶ θωπειῶν.

Μακρὰν, ἀκούετο θόρυβος εἰς τοὺς διαδρόμους. Οἱ θεράποντες ἐκόμιζον τὰς ἀποσκευὰς καὶ συνδιελέγοντο φαιδρῶς, ἀμέτοχοι τῶν θλίψεων τῶν κυρίων των.

— Ἐρχονται, εἶπεν ἡ δούκισσα ἐν τάχει εἰς τὸ οὖς τῆς ἐγγονῆς τῆς. Θὰ μάθῃς ἀργότερον, ὅταν πάλιν γίνῃς κυρία τοῦ λογικοῦ σου, ὁποῖας θυσίας ἡ τιμὴ μᾶς ἐπιβάλλει. Θάρρος !

Ἡ Λευκὴ ἠνορθώθη, ἐσπόγγισε τὸ μέτωπον μὲ τὸ μανδύλιόν τῆς, ἀπήλειψε τὰ φλέγοντα τοὺς ὀφθαλμούς τῆς δάκρυα, διέτρεξε τὸν θάλαμον κλονιζομένη καί, στηριχθεῖσα ἐκ νέου ἐπὶ τοῦ ἐξώστου, ἀπέναντι τοῦ ἄλλου τοῦ φωτιζομένου ὑπὸ τοῦ ἀμαυροῦ φωτός τῆς σελήνης, ἐψιθύρισε μετὰ δύο λυγμῶν :

— ὦ ! ἡ ζωὴ μου κατεστράφη !

Μετὰ παρέλευσιν στιγμῆς ἐβυθίσθη εἰς τοὺς ρεμβασμούς τῆς, ὅτε ἡ θαλαμηπόλος ἐπλησίασε καὶ τῇ εἶπεν :

— Ἡ κυρία δούκισσα περιμένει τὴν δεσποινίδα διὰ τὸ δεῖπνον.

Ἐγκατέλιπε τὸν ἐξώστην, παρήλθεν ὡς σκιά τοὺς μακροὺς διαδρόμους, ὧν οἱ τοῖχοι ἐφαίνοντο ἀνήκοντες εἰς μοναστήριον, κατέβη βραδέως τὴν κλίμακα καὶ εἰσῆλθε μετὰ φρικιάσεως ἐντὸς τοῦ ἀπεράντου ἐστιατορίου.

Ἡ δούκισσα, τὸ βλέμμα ἔχουσα προσηλωμένον ἐπὶ τῶν δοκῶν τῆς ὀροφῆς, ἀνένηψεν ἐκ τῶν ρεμβασμῶν τῆς καθ' ἣν στιγμὴν, ποιήσασα ὅλους τοὺς ὑπολογισμούς τῆς, ἐσκέπη μετὰ πικροῦ μειδιάματος :

— Θὰ ἔλθῃ !

Γ'

Ἡ κυρία Πουρσαίν.

Τὸ δεῖπνον ἔληξεν.

Ὀλίγον εἶχε διαρκέσει.

Οὔτε ἡ δούκισσα οὔτε ἡ ἐγγονὴ τῆς εἶχον διαθέσιν πρὸς συνδιάλεξιν.

Ἡ Λευκὴ ἐγκατέλιπε τὸ δωμάτιον ἔνθα ἡ τράπεζα τῶν δύο γυναικῶν ἦτο μικρὸν στίγμα ἀφανιζόμενον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐκτάσει. Ἀπέφερε τὸ ψυχρὸν φίλημα ὃ τῇ ἀπέθετε καθ' ἐσπέραν ἡ μάμμη τῆς ἐπὶ τοῦ μετώπου.

Ἡ Ἰταλίς ἔμεινε μόνη ἐν μέσῳ τοῦ ἀπεράντου ἐκείνου ἐστιατορίου μὲ τὰς φαιὰς σανίδας, ἐφ' ὧν ἦτο ἐπεστρωμένιος τῆς πάνταρχαιος, φέρων ἐζωγραφημένην τοποθεσίαν πλήρη ἀλλοκότων ἰβιδῶν καὶ ἐρωδιῶν, ἐν μέσῳ ἐρειπίων καὶ βάλτων.

Τὰ ὕλινα καὶ τὰ ἀργυρᾶ σκευὴ τοῦ θαλάμου ἀντεκατώπτριζον τὴν λάμπιν τῶν πέντε κηρίων κηροπηγίου

ἐπιχρῶσου, ὧν ἡ λάμπις ἐφώτιζε τὴν ρικνὴν ὄψιν τῆς δούκισσης.

Ἡ Ἑλένη δὲ Μοντάλτη ἦτο περίπου ἑξήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν.

Ὑπῆρξεν ἄλλοτε ὠραία, ὠραία ὡς παναγία

Ἄλλ' ἡ καλλονὴ τῆς, καὶ κατ' αὐτοὺς τοὺς μᾶλλον μεμακρυσμένους χρόνους, ὑπῆρξεν ἐπιβάλλουσα καὶ βασιλική.

Ἡ φήμη τῆς ἦτο ἀνεπίληπτος καὶ οὐδεὶς εὗρισκε νὰ ψέξῃ τι ἐν αὐτῇ.

Ἐν ἡλικίᾳ ἑκοσι ἐτῶν, ἐγένετο δούκισσα δὲ λα Ρὸς Βιλλάρ, ὄνομα ἐκ τῶν μεγαλειτέρων τῆς Γαλλίας. Ὁ δούξ εἶχε καταμαγευθῆ ἐκ τῆς καλλονῆς τῆς, ἐν ᾧ διήρχετο τῆς Ρώμης, καὶ τὴν συνεζεύχθη.

Ἐν ἡλικίᾳ τεσσαράκοντα ἐπτὰ ἐτῶν εἶχε μείνει χήρα, πλουσιωτάτη ἐκ περιουσίας ἰδίας καὶ ἐκ τοῦ συζύγου τῆς, μετὰ μίας μόνης κόρης ὑπανδρευθείσης τὸν μακρήσιον δὲ Σαρναίῳ Ὡτμόν ὅστις ἀπέθανε νέος ὡς ἡ σύζυγός του καὶ μόνη αὐτῶν κληρονόμος ἀφῆκταν τὴν Λευκὴν δὲ Σαρναίῳ, ἦν τόσον κακῶς ἡ μάμμη διεφύλαττεν.

Ἐπὶ τῇ σκέψει αὐτῆς, ἡ δούκισσα συνοφρῶθη ἔκφρασις ἀγρία ἀπετυπώθη ἐπὶ τῆς μορφῆς τῆς· ἡ φλόξ τῶν διαπεραστικῶν τῆς ὀμμάτων ἠπέλει ὑποκείμενόν τι ἀπουσιάζον.

Ποῖται ἀποφάσεις συνεστρέφοντο ἐν τῷ κρανίῳ αὐτῆς ἔνθα ἡ ἐκ τοῦ γένους ἀλαζονία ἐξῆπτεν ὅλας τὰς ὀρμὰς τῆς ἀγανακτήσεως ἐπὶ τοιαύτῃ προσβολῇ ;

Οἱ ὄνυχες ἔψαυον τὰς παλάμας τῶν χειρῶν τῆς, ὡς οἱ ὄνυχες τίγρεως ἐξηγριωμένης ἐτοίμου νὰ σπαράξῃ τὴν λείαν τῆς, καὶ ἐσκέπτετο ἀπὸ τινῶν λεπτῶν, ὅτε ἠνορθώθη ἀποτόμως καὶ ἔψαυσε τὸ κομβίον κωδωνίσκου.

Ἡ γρατὰ θαλαμηπόλος ἐπὶ τῷ ἤχῳ ἐνεφανίσθη.

Τετριμμένη ὡς ζηρὸν σύκον, μὲ τὸ δῆμα ἐρικνωμένον, μὲ μαύρους ὀφθαλμούς Σικελίδος, ὀστεῶδεις ὡς ἡ δεσποινὴ τῆς, ἥτις ἀπὸ τεσσαρακονταετίας τὴν εἶχε προσλάβει ἐκ τῶν εἰς τὰ περίξ τοῦ Μιλάνου γαιῶν τῆς, ἐστάθη πρὸ αὐτῆς ὀρθία, περιμένουσα τὰς διαταγὰς τῆς.

— Ἡ δεσποινὶς δὲ Σαρναίῳ ἀνέβη εἰς τὸ δωμάτιόν τῆς ; ἠρώτησεν ἡ δούκισσα.

Ἡ Μιλαναία προσέκλινεν ἐπινεύουσα.

— Εἶνε μόνη ;

— Ναί.

— Οἱ ἄνθρωποι ; . . .

— Τρώγουν ἴσθιν κουζίνα.

— Τί λέγουν ;

— Τίποτε τὸ ὅποιον νὰ μᾶς ἐνδιαφέρει.

— Ἴδὲ λοιπόν, Λένα, ἂν ὁ ἐπιστάτης εἶνε μαζὺ των.

Λένα ἦτο τὸ ὑποκοριστικὸν τοῦ ὀνόματος Μαδδαλένη, Μαγδαληνῆ.

— Ὀνομάζεται ;

— Ζὶλ Πουρσαίν. . . θὰ τὸν γνωρίσῃς. . . ἐκεῖνος ὅστις μᾶς περιέμενεν ὅτε ἤλθομεν.

— Ἐνας μικρὸς ἄνθρωπος πυρρὸς ; . . .

— Ἀκριβῶς.

— Ἡ κυρία ἐπιθυμεῖ νὰ τὸν ἴδῃ ;

— Παρευθὺς, πῆγαινε.

Ἡ Μιλαναία ἐξῆλθεν.

— Ἡ πτωχὴ Λένα μοὶ εἶνε ἀφοσιωμένη, ἐψιθύρισε ἡ δούκισσα. Δύναται νὰ μοῦ χρησιμεύσῃ.

Ἐπλάνα τὸ φαῖόν τῆς βλέμμα ἐπὶ τῶν ἰβιδῶν καὶ ἐρωδιῶν τοῦ τάπητος· ἵνα διασκεδάσῃ τὴν ἀνυπομονησίαν τῆς. Δὲν περιέμενεν ἐπὶ πολὺ.

Ὁ ἐπιστάτης εὗρίσκετο εἰς τὰ μαγειρεῖα, ἔτοιμος νὰ λάβῃ τὰς διαταγὰς τῆς ὑψηλόφρονός του δεσποίνης.

Τὸ ὑποκείμενόν του ἀξίζει μικρὰν τινα περιγραφὴν.

Ἦτο μῖγμα ἀνθρώπου ἄμα καὶ γυπὸς. Διὰ τὴν σωματικὴν του κατασκευὴν ἠδύνατο νὰ παραβληθῇ πρὸς πίθηκον καὶ ἦτο δασύτριχος τὴν ὄψιν ὡς μολοσσός.

Ἡ Λένα μὲ ὀλίγας λέξεις τὸν εἶχε χαρακτηρίσει.

Ὁ Ζιλ Πουρσαίν, υἱὸς ἐπιστατῶν τῶν λα Ρὸς Βιλλέρ ἀπὸ τριῶν γενεῶν, ἦτο μικρόσωμος καὶ πυρρός. Τὰ πάντα ἐν αὐτῷ ἦσαν πυρρά, τὸ δέρμα, οἱ ὀφθαλμοί, ἡ τρίχωση καὶ αὐτὴ ἔτι ἡ περιβολή.

Ἡ πεπλατυσμένη ρίς του προέβαλλεν ἀπὸ ἀληθοῦς φλεγομένης βάττου. Τὸ γένειον ἀνέβαινε μέχρις ὀφθαλμῶν. Τὸ μέτωπον μόνον παρουσίαζεν εἰς τὰ ἐπτοημένα βλέμματα χῶρον ἀκάλυπτον ἐν τῇ δασείᾳ αὐτῇ ὄψει, ὡς πεδιάς μεταξὺ δύο δασῶν.

Βραχύσωμος καὶ χονδρὸς ἐπιπλέον, ρωμαλέος καὶ τετραγῶνος τὰς διαστάσεις ὁ κύρ Πουρσαίν ἐφαίνετο πανούργος ἐκ τῶν σπανίων.

Ἡ φυσιογνωμία του ἀπεικόνιζε τὸν δόλον καὶ τὰ συστήματα τῆς λυγκός, ἧς οἱ ὀφθαλμοὶ βλέπουσι καθαρῶς τὴν νύκτα εἰς τὰ σκότη.

Ὁ Πουρσαίν τῷ ὄντι ἔζη τὴν νύκτα μᾶλλον ἢ τὴν ἡμέραν.

Οἱ λαθροθηραὶ τὸν ἐφοβοῦντο πολὺ. Ὑφίσταντο τὰς ἐπιθέσεις του; ὅτε οὐδὲ κἂν τὸν περιέμενον, πάντοτε ἐξ ἐνέδρας. Ἦτο φύλαξ τῆς περιοχῆς ἐπίφοβος.

Ἦτο πάντοτε εἰς κίνησιν, καὶ ἐφόρει καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἀρχαῖον βελούδιον ἐπενδύτην ὑποκίτρινον, οὐτινος ἀδύνατον νὰ ἐμάντευέ τις τὸ ἀρχικὸν χρῶμα.

Προὔχωρησεν ἄνευ τινὸς ἀμηχανίας πρὸς τὴν κυρίαν του μὲ τὴν στοργγύλην του καλύπτραν εἰς χεῖρας.

— Κάθησε, Πουρσαίν, διέταξεν. Ἔχω πολλὰ νὰ σοῦ εἶπω.

Ὁ ἐπιστάτης ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ ἄκρου τοῦ καθίσματος καὶ ἐθώπευσε διὰ βλέμματος σκύλου ἀφοσιωμένου τὴν ὄψιν τῆς κυρίας του.

Δέον νὰ προσθέσωμεν ὅτι ἡ ἀφοσίωσις αὐτῇ ἦτο εἰλικρινεστάτη.

— Εἰς τὰς διαταγὰς σας, κυρία, εἶπε. Χαίρομαι ὅτι σας βλέπομε ἐδῶ. Ἐφοβηθήκαμε μὴ εἰς τὸ τέλος μάς παραιτήσετε καὶ μὴ σας ἦλθεν ἡ ἰδέα νὰ πωλήσετε τὸ κτήμα, τὸ ὅποτον θὰ ἦτο δι' ἡμᾶς δυστύχημα.

— Θὰ ἔλυπεῖσο, Πουρσαίν;

— Καὶ θέλει ρώτημα! Πάντε τόσοι χρόνοι ποῦ εἰμαστέ σὰν στὸ σπῆτί μας!

— Εἶσαι εὐχαριστημένος ἐκ τῆς θέσεώς σου;

— Θὰ ἤμουν πολὺ παράξενος ἂν εἶχα ἐναντία γνώμη. Τίποτε δὲν ἀξίζει ὅσον ἡ Ζονσέρη, ἀπὸ τὸ Σατωρὸς ὡς τὸ Λός, καὶ εἶμαι σὰν κύριος, ἂν ἀφαιρέσω τὸν πρὸς ἐσὰς σεβασμὸ μου, ἀφοῦ διοικῶ μόνος. Σὰς ἀγαποῦν εἰς τὸν τόπον. Χάρις εἰς τὴν εὐγενίαν σας τίποτε δὲν τοὺς λείπει. Εὐλα στοὺς πτωχοὺς, ψωμί σὲ ὄσους δὲν ἔχουν, δουλειὰ γιὰ ὄλους. Σὰς εὐλογοῦν. Δὲν τὸ λέγω γιὰ κολακεία. Αὐτὸ σ' ἐμᾶς ἐξακολουθεῖ ἀπάνω ἀπὸ ἑκατὸ χρόνια, ἀπὸ πατέρα σὲ παιδί. Μέρος καλλίτερο δὲν βρίσκει κανεὶς σὲ ὅλη τὴν περιοχὴ.

— Λοιπὸν, δύναμαι νὰ βασισθῶ εἰς σέ, Πουρσαίν;

Ὁ ἐπιστάτης ἠτένισε τὴν δούκισσαν ἀνοίγων τοὺς ὀφθαλμούς.

— Νὰ βασισθῆτε εἰς ἐμέ;... ἐτραύλισεν.

— Ἐννοῶ ὅτι ἂν λάβω ἀνάγκην μιὰς ἐκδουλεύσεως, δύναμαι νὰ τὴν ζητήσω ἀπὸ σέ;

— Ἡ κυρία δούκισσα θέλει ν' ἀστελευθῆ.

— Δὲν ἀστείζομαι, Πουρσαίν.

— Τότε δὲν ἔχετε παρὰ νὰ προστάξετε.

— Ὅ,τι καὶ ἂν σοὶ παραγγείλω;

— Βέβαια.

— Ἀκόμη καὶ πράγμα σοβαρὸν;

— Ἐννοεῖται. Θὰ μοῦ ζητήσετε νὰ σκοπεύσω ἕνα χριστιανὸ καὶ θὰ τὸν σημαδεύσω σὰν κουνέλι.

— Ἀκριβῶς περὶ αὐτοῦ πρόκειται.

Ὁ Πουρσαίν ὡπισθοχώρησε ζωηρῶς

Ἐπειτα ἤρχισε νὰ γελᾷ ὑπὸ τὸ γένειόν του.

— Εἶνε γιὰ δοκιμὴ, εἶπεν. Ἡ κυρία δὲν θέλει κανενὸς τὸ κακό.

— Ἴσως.

Ὁ Πουρσαίν ἐστήριξε τὰς δύο του χεῖρας ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ οἱ μικροὶ του καστανοὶ ὀφθαλμοὶ διηρεῦναν τὴν γηραιὰν δεσποινίαν μετὰ ζωηρᾶς περιεργείας.

— Θὰ ἐννοήσης τί περιμένω ἀπὸ σέ, τῷ εἶπε. Δὲν παρητήρησες τίποτε ἐπὶ τῆς δεσποινίδος δὲ Σαρναί, ὅτε ἐσηλθεν εἰς τὸν πύργον;

— Εἶδα πῶς ἡ δεσποινὶς εἶνε κίτρινη καὶ φαίνεται νὰ ὑποφέρει...

— Ἡ δεσποινὶς δὲ Σαρναί ὑποφέρει πράγματι καὶ ἰδοὺ διατὶ. Εἰς ἀθλιος, ὁ υἱὸς ἐνὸς ἐνοικιαστοῦ τῆς οἰκίας, καταχρῶμενος τῆς νεότητός της, εἰς τὸν πύργον τοῦ Βοασσὺ, τὴν ἀπεπλάνησε... διὰ μίαν στιγμὴν... ἡ δεσποινὶς δὲ Σαρναί εἶνε εἰς ἐνδιαφέρουσαν κατάστασιν.

Ἡ δούκισσα ἔθηκε τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῶν χειλέων της.

Ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκῆτῳ αὐτῇ ἀποκαλύψει, ὁ ἐπιστάτης ἔμεινε μὲ τὸ στόμα χαίνον.

Ἡ δούκισσα ἐξηκολούθησεν:

— Εἶνε συμφορά, ἦν ἦλθον ἐδῶ νὰ κρύψω. Σοὶ τὸ ἐνεπιστεύθην ἀφόβως. Εἶσαι γηραιὸς θεράπων τῆς οἰκογενείας. Δὲν πρέπει ἄλλοι νὰ τὸ μάθουν... Ἡ ἀπασχολῆς ἀλλοῦ τὴν προσοχὴν των. Γνωρίζεις κανένα ἰατρὸν εἰς τὸν τόπον;

— Ἐνα φίλον, τὸν δόκτορα Καμπεϋρόλ τοῦ Πρεϊλλό, εἶπε ζωηρῶς ὁ Πουρσαίν.

— Δύναται νὰ ἐμπιστευθῆ τις εἰς αὐτόν;

— Ἐγγυῶμαι δι' αὐτόν, κυρία δούκισσα.

— Καλῶς Περιττὸν ἀπὸ τοῦδε νὰ τὸν εἰδοποιήσωμεν.

Ἐρχομαι εἰς τὴν οὐσίαν. Μὲ ἀκούεις, Πουρσαίν.

— Μὲ ὅλη μου τὴν προσοχὴν.

— Πιθανὸν ὁ ἀθλιος, περὶ οὗ σοὶ ὁμιλῶ, νὰ δοκιμάσῃ νὰ ἐπανιδῆ τὴν δεσποινίδα δὲ Σαρναί.

— Ἐννοῶ καλῶς.

— Ἡ δεσποινὶς δὲ Σαρναί δὲν θὰ ἐξέλθῃ τοῦ πύργου.

— Τὸ σπῆτι εἶνε ἀρκετὰ εὐρύχωρο.

— Ἄλλως τε, ἔχει καὶ τὸ δῶμα, ἂν λάβῃ ἀνάγκην ἀέρος.

Ὁ Πουρσαίν ἐδιπλασίασε τὴν προσοχὴν του.

— Τὰ μόνα μέρη, τὰ φέροντα εἰς τὸ δῶμα καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸν πύργον, εἶνε αἱ δύο λίθιναι γέφυραι, ἐξηκολούθησεν ἡ Ἰταλὶς.

— Ἀκριβῶς, ἀλλὰ οἱ σκύλοι, ποῦ φυλάνε, δὲν εἶνε τόσο ἤμεροι. Τοὺς ἀπολύουν ἅμα βραδυάζῃ.

— Θὰ τοὺς κρατῆς δεμένους, Πουρσαίν.

Ὁ ἐπιστάτης ἐξέτεινε τοὺς βραχίονας, ὡς ἀνθρωπος μὴ ἐννοῶν πλέον. Ὁ σκοπὸς τῆς κυρίας του τῷ διέφευγεν.

— Ἡ δεσποινὶς δὲ Σαρναί κατέχει τὸ μεσημβρινὸν διαμέρισμα, ἐπανέλαθεν ἡ δούκισσα. Εὐκόλως ἀναβαίνει τις τὸν ἐξώστην. Λοιπὸν, διὰ νὰ φθάσῃ τις μέχρις αὐτῆς, τρία ἐμπόδια ἔχει νὰ ὑπερβῇ...

— Κατὰ πρῶτον, τὸν φραγμὸ τοῦ περιβόλου.

— Ἀκριβῶς.

— Ὑστερα τὰ χανδάκια.

— Ἐχεις δίκαιον.

— Καὶ στὸ τέλος τὸ μπαλκόνι.

— Τίποτε εὐκολώτερον αὐτῶν, δι' ἀνθρωπον ρωμαλέον καὶ ἀποφασιστικόν. Ἀλλὰ σὺ θὰ ἐπαγρυπνῆς νύκτα καὶ ἡμέρα, ν Πουρσαίν.

— Εἶνε ἡ συνειθισμένη μου δουλειά! Ὁ ἀνθρωπος δὲν θὰ ἔμβῃ, ἔχετε τὸν λόγον μου.

Ἡ Ἰταλὶς ἐθεώρησε τὸν ἐπιστάτην μετὰ βαθείας πράοτητος.

— Δὲν πειραζει ἂν ἔμβῃ, φίλε μου. Ἡ δεσποινὶς δὲ

Σαρναίου ὀφείλει νὰ λάβῃ παρ' αὐτοῦ ὀπίσω τὰς ἐπιστολάς της... Ὡς τῆ τὰς φέρῃ... εἶμαι βεβαία...

— Ἄ!

— Μόνον, ὅταν εἰσῆλθέ τις, πρέπει νὰ ἐξέλθῃ.

Ρυτίς ἐχαράχθη ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ Πουρσαίν.

— Ἦννόησες; εἶπεν ἡ δούκισσα.

— Ἀπάνω κάτω.

— Μεταξὺ ἐνὸς ἐραστοῦ ἐξερχομένου καὶ ἐνὸς κακοποιοῦ φεύγοντος, τί διαφορὰ ὑπάρχει, τὴν νύκτα ἰδίως;

— Τὸ πρᾶγμα εἶνε, κυρία δούκισσα, ὅτι θὰ γίνῃ μεγάλο σκάνδαλο, εἶπεν ὁ Πουρσαίν δισταζών.

— Αὐτὸ ἀφορᾷ ἐμέ...

— Ἀλλά...

— Ὡς καταπιζῶ τὸ σκάνδαλον καὶ ὁ ἄνθρωπος θὰ ἔχῃ τιμωρηθῆ. Τὸν μισῶ!

— Εἶνε ἡ θέλησίς σας;

— Ναί.

— Καλά. Ὡς προσέξω.

— Οὔτε λέξιν εἰς κανένα!

Ἄ ἔπιστάτης ἠγέρθη. Κατηυθύνετο, κεκηφώς, πρὸς τὴν θύραν, ὅτε ἡ δούκισσα τὸν ἀνεκάλεσε:

— Πουρσαίν!

— Κυρία δούκισσα...

— Ἄν ἡ δεσποινὶς Σαρναίου σοὶ δώσῃ ἐπιστολὴν τινα νὰ ρίψῃς εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, θὰ ὑπακούσῃς ἀνευ παρατηρήσεως.

— Καλά, κυρία δούκισσα.

— Βασίζομαι εἰς σέ, Πουρσαίν, καὶ δὲν θὰ λησμονήσω τὰς ἐκδουλεύσεις σου... Πήγαίνε.

Ὁ Ζίλ Πουρσαίν δὲν ἦτο τόσῳ τρυφερὸς τὴν ἐπιδερμίδα καὶ εὐαίσθητος, ἀλλὰ κατόπιν αὐτῆς τῆς συνδιαλέξεως εἶχεν ἀνάγκη ν' ἀναπνεύσῃ καὶ νὰ τακτοποιήσῃ τὰς ιδέας του.

Τὸ συμβεβηκὸς αὐτὸ ἐτάραττε τὴν μονοτονίαν τῆς ὑπάρξεώς του. Οὐδέποτε ἀπὸ τεσσαράκοντα ὀκτὼ ἐτῶν, ἀφ' ἧς εἶχε γεννηθῆ, διακόσια μέτρα μακρὰν τοῦ μέρους τούτου, παρέστη εἰς τραγωδίας ἐν αὐτῇ τῇ ἐκτάσει, ἧς ἦτο κύριος, μετὰ τὸν Θεόν, ὡς ὁ πλοίαρχος ἐν τῇ θαλάσσει του.

Δὲν τὸν ἀνησύχει ποσῶς μία βολὴ ὄπλου.

Ἐφημίζετο ὡς ὁ πρῶτος σκοπευτῆς τοῦ τόπου καὶ τὸ δέρμα ἐνὸς ἀγνώστου τὸν ἐνδιέφερεν ὅσον καὶ τὸ τῶν θηραμάτων του.

Ἀλλὰ πρόβλεπε, μετ' αὐτὴν τὴν πρᾶξιν, σειρὰν ὄλων ἀνακρίσεων, χωροφυλάκων, φυλάκισιν ἰσως, καὶ δι' ἄνθρωπον τῆς τάξεως, δημοτικὸν σύμβουλον ἐν τῇ κοινότητι του καὶ χαίροντα τὴν ὑπόληψιν τῶν ἐντοπίων, ἦτο σκληρόν.

Ἐν τούτοις δὲν ἐδίσταζεν.

Εἰς τὴν δούκισσαν ὄφειλε τὰς ἀναπαύσεις του, τὴν εὐημερίαν ἧς ἀπῆλαυε. Ὡς προετίμα νὰ τῷ ἠκρωτηρίαζεν ἐν μέλος τοῦ σώματος ὁ φίλος του ἰατρὸς Καμπεϋρόλ, ἢ νὰ παρητεῖτο τῆς θέσεώς του.

Ἄλλως τε ἡ ὑπόθεσις ὀλίγους παρεῖχε τοὺς κινδύνους.

Τὴν νύκτα, τῇ ἀληθείᾳ, πῶς νὰ ἔκαμνέ τις διάκρισιν μεταξὺ κομψομένου καὶ κακοποιοῦ;

Ταυτοχρόνως ὁ Πουρσαίν ἐσκέπτετο ἂν ὑπῆρχε μέσον νὰ ὑπῆκουε, χωρὶς νὰ βαρύνῃ τὴν συνείδησίν του διὰ φόνου.

Ἡ ἰδέα αὐτὴ τὸν ἐσκοτίζεν.

Ἀπεφάσισε νὰ σκεφθῆ, νὰ ἐξεύρῃ τρόπον.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐσκέφθη ὅτι ἀνάγκη νὰ ὑπεκρίνετο ὕφος ἀνθρώπου ὄλως ἀγνοῦ καὶ ὄλως ξένου πρὸς τὰς ὑποθέσεις τοῦ οἴκου.

Ἐπανελθὼν λοιπὸν εἰς τὸ μαγειρεῖον ἐδείκνυεν ὕφος ἀπολύτως γαλήνιον, ὡς ἐὰν εἶχε δώσει ἀπλὴν λογοδοσίαν

εἰς τὴν κυρίαν του καὶ ἔλαβε διαταγὰς διὰ περίπατον ἢ θήραν.

Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν, ἀπήρχετο εἰς τὰ ἴδια συρίζων ἐπφδὸν τινα καὶ διήρχετο τοῦ δώματος ὑπὸ τὸν ἐξώστην τῆς δεσποινίδος Σαρναίου, ὅτε φωνὴ ἀσθενῆς τὸν ἐκάλεσεν.

Ἦγειρε τὴν κεφαλὴν.

— Σκιά τις ἔκλινε πρὸς αὐτόν.

— Κύριε Πουρσαίν;

— Τί ἀγαπᾶτε;

Ἦ σκιά ἐκράτει ἐν τῇ χειρὶ χαρτίον.

— Διὰ νὰ τὸ δώσῃτε αὐρίον εἰς τὸ ταχυδρομεῖον... ἰκέτευσεν ἡ φωνή.

— Εἶνε ἐπεῖγον;

— Ναί.

— Ὡς δοθῇ.

— Εὐχαριστῶ.

— Ἡ ἐπιγραφὴ ἦτο;

«Κύριον Γεώργιον Δαμβέρτην, μέγα ὑποστατικὸν τοῦ πύργου Βοασσού, διὰ τοῦ Νώφλ λὲ Βιέ.»

Ἡ ἐπιστολὴ ἦτο σύντομος, περιέχουσα τὰς ἐξῆς λέξεις:

«Τόσον μὲ ἀπήγαγον ἀποτόμως, ὥστε δὲν ἠδυνήθην οὔτε νὰ σοὶ ὀμιλήσω οὔτε νὰ σοὶ γράψω. Εἶμαι κατὰ κλειστός ἐν τῇ ἐπαύλει τῆς Ζονσέρης, εἰς Πρετλλῦ (Ἰνδρα). Θέλω νὰ σὲ ἴδω, διὰ τελευταίαν ἰσως φοράν. Τὸ παράθυρόν μου κεῖται ἐν τῇ μεσημβρινῇ γωνίᾳ, ἀπέναντι γεφύρας. Ὡς ἔχω φῶς τὴν νύκτα. Ἐλθέ. Σὲ ἀγαπῶ.»

Δ'

Νεανικὸν ἁμάρτημα.

Τὸ Βοασσού, ὁ πύργος δὲ ἡ κυρία δὲ λὰ Ρὸς Βιλλὰρ καὶ ἡ ἐγγονὴ τῆς ἐγκατέλιπον ἐσπευσμένως, ἦτο ἡγεμονικὴ κατοικία εἰς τὰ περίεξ τῶν Βερσαλλίων.

Κειμένη εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δάσους τοῦ Μαρλύ, περιλαμβάνει ἄλλος λίαν ἐκτενές, δάσος καὶ δύο ὑπερμεγέθη ὑποστατικά.

Τὸ κυριώτερον τούτων κατεῖχον τότε οἱ Δαμβέρτοι.

Συνωρεύει πρὸς τὸν πύργον ἀπὸ τοῦ ὁποῦ διαχωρίζεται ὑπὸ μόνων τῶν τειχῶν τοῦ ἄλλους.

Οἱ Δαμβέρτοι ἦσαν ἐνοικιασταί.

Ἀλλὰ διαφέρουσιν ἐνοικιασταὶ ἀπὸ ἐνοικιαστῶν, καὶ αὐτοὶ ἦσαν ἀξιοὶ λόγου καλλιεργηταί, εὐκατάστατοι, μὲ καλὴν περιουσίαν. Ἡ περιουσία τοῦ Σίμωνος Δαμβέρτου, πατρός, ὑπερέβαινε τὰς ἑκατὸν χιλιάδας ταλλήρων.

Ὁ Γεώργιος Δαμβέρτος ἦτο υἱὸς μονογενῆς.

Εἰς Βοασσού, ἐν τῇ λευκῇ οἰκίᾳ τοῦ ὑποστατικοῦ, μὲ τὰ πράσινα παράθυρα, ἐν μέσῳ τετραπλεύρων κτιρίων, ἐγεννήθη ἐκεῖνος δὲν, ἐν τῇ ἀγανακτήσει τῆς, ἡ γηραιὰ δούκισσα ἀπεκάλει ἄθλιον.

Κατὰ δύο τρόπους εἶνε τις ἄθλιος, εἴτε ἔνεκα πενίας, περιπτώσεως ἀξιοθρήνητος καὶ κοινῆ, εἴτε ὡς ἀξίος μίσους καὶ περιφρονήσεως, διότι, κακὸς τὴν φύσιν, εἶνε ἱκανὸς τὰ πάντα νὰ διαπράξῃ.

Ὁ Γεώργιος Δαμβέρτος ἐν οὐδεμίᾳ τῶν σημασιῶν τούτων ἦτο ἄθλιος.

Ἦτο ὠραῖος, εἰκοσιτριετής, αιματώδης, πλήρης ζωῆς, συγκεντρῶν ἐν ἑαυτῷ τὴν δύναμιν τεσσάρων, ὑψηλός, μελαχροινός, μὲ βελουδίνην ἐπιδερμίδα, μὲ ὠραίους ἀπαλοὺς μύστακας, κόμην ἀφθονον, στόμα φιλομειδές, ὀφθαλμοὺς ἰδίως τολμηροὺς καὶ ὑπερφηάνους, καὶ ὁσάκις ἤθελε, θαυπευτικὸς ὡς μειδίαμα παιδίου πρὸς τὴν μητέρα του.

[Ἐπιτετα συνέχεια].

Ι Σ Π Α Ν Ι Α

Τότε ἡ θυρωρὸς μοὶ ἔδειξε θρονίον τι ξύλινον ἐξηρθρωμένον καὶ ἐστηριγμένον ἐπὶ τοῦ τοίχου, μετ' ἐπιγραφῆς δηλοῦσης, ὅτι ἐπὶ τοῦ θρονίου ἐκείνου ἐκάθησαν οἱ πρῶτοι δικασταὶ τῆς Καστιλίας Nunius Rasura, Calvoque Lainus, τρίπαπποι τοῦ Κιδ' τοῦθ' ὅπερ σημαίνει ὅτι τὸ πολῦτιμον ἐκεῖνο σκευὸς ἴσταται ὀρθιον ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐκείνῃ θέσει πρὸ ἐνεακοσίων ἐτῶν.

Τὸ ἔχω τὴν στιγμὴν ταύτην πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, σχεδιαγραφημένον ἐν τῷ σημειωματαρίῳ μου, διὰ γραμμῶν ὀφιοειδῶν, καὶ μοὶ φαίνεται ἀκόμη ὅτι ἀκούω τὴν ἀγαθὴν γυναῖκα ἐρωτῶσάν με, «Es Usted pintor?» (Εἶσθε ζωγράφος;) ἐνῶ ἐστήριζε τὴν σιαγόνα ἐπὶ τῆς μολυβίδος, ὅπως θαυμάσῃ τὸ ἀριστοτέχνημά μου.

Ἐν τῷ παρακειμένῳ δωματίῳ μοὶ ἔδειξε πύραυνον τῆς αὐτῆς ἀρχαιότητος τοῦ θρονίου, καὶ δύο εἰκόνας, τὴν τοῦ Κιδ', καὶ τὴν τοῦ Φερδινάνδου Γκοντζάλες, πρώτου κόμης τῆς Καστιλίας, ἀμφότεραι ὅμως ἦσαν τόσον συγκεχυμένα καὶ ξεθωριασμένα, ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ διακρίνῃ τις πρόσωπα, ἀπαράλλακτα ὅπως μὲ τὰς κνήμας καὶ τὰς πλευρὰς τῶν δύο ἐνδόξων συζύγων.

Ἀπὸ τοῦ δημαρχείου ὠδηγήθη ἐν τινὰ παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ Ἀρλανζὸν εὐρυτάτην πλατείαν ἔχουσαν κήπον, κρήνας, ἀγάλματα καὶ περικυκλωμένην ὑπὸ νεοδημητῶν μεγαλοπρεπῶν κτιρίων.

Ἐκεῖθεν τοῦ ποταμοῦ κεῖται τὸ προάστειον Βέγα, περαιτέρω οἱ αὐχμηροὶ λόφοι, οἱ δεσπόζοντες τῆς πόλεως, ἐν τινὶ ἐσχατιᾷ τῆς πλατείας ἡ ἐπιμνημόσυνος πύλη τῆς Ἁγίας Μαρίας, ἀνεγερθεῖσα εἰς τιμὴν Καρόλου τοῦ Β' καὶ κοσμουμένη ὑπὸ τῶν ἀνδριάντων τοῦ Κιδ', τοῦ Φερδινάνδου Γκοντζάλες, τοῦ Αὐτοκράτορος.

Ἐκεῖθεν τῆς πύλης φαίνονται οἱ μεγαλοπρεπεῖς ὀβελίσκοι τῆς Μητροπόλεως.

Ἐβρεχεν' ἤμην μόνος ἐν τῷ μέσῳ τῆς πλατείας καὶ χωρὶς ἀλεξιβρόχιον. Ὑψώσα τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τι παράθυρον καὶ εἶδον γυναῖκά τινα, ἡ ὁποία μὲ παρετήρει καὶ ἐγέλα, ὡς νὰ ἔλεγε. — Ποῖος εἶνε αὐτὸς ὁ τρελλός; — Συλληφθεὶς οὕτως ἀπροσδοκῆτως, ἐταράχθη πρὸς στιγμὴν, ἀλλὰ προσποιηθεὶς ὅσον ἡδυνάμην καλλίτερα τὸν ἀδιάφορον ἀπῆλθον διὰ τῆς συντομωτέρας ὁδοῦ πρὸς τὴν Μητρόπολιν.

Ἡ Μητρόπολις τῆς Βούργου εἶνε ἐκ τῶν εὐρυτέρων, ὠραιότερων καὶ πλουσιωτέρων μνημείων τοῦ Χριστιανισμοῦ. Δεκάκις ἐχάραξα εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς σελίδος τὰς γραμμὰς ταύτας καὶ ἐκάστοτε μοὶ ἔλειψε τὸ θάρρος νὰ προχωρήσω· τόσον αἰσθάνομαι ἐμαυτὸν ἀδέξιον καὶ ἀνικανόν, παραβάλλον τὰς νοεράς μου δυνάμεις πρὸς τὰς δυσκολίας τῆς περιγραφῆς.

Ἡ πρόσοψις ἐγείρεται ἐπὶ μικρᾷ πλατείᾳ, ἀπὸ τῆς ὁποίας δύναται τις νὰ περιβάλῃ διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ μέρος τοῦ ἀπεράντου κτιρίου. Εἰς τὰς λοιπὰς πλευρὰς ἀπολήγουσιν ὁδοὶ σκολιαὶ καὶ στεναὶ παρακωλύουσαι τὴν θέαν.

Ἐκ πάντων τῶν μερῶν τῆς ἀτελευτήτου στέγης ἐγείρονται λεπτοὶ καὶ περικομψοὶ ὀβελίσκοι, πλήρεις κοσμημάτων χρώματος βαθέος τιτανώδους, καὶ ὑπερέχοντες τῶν ὑψηλοτέρων τῆς πόλεως κτιρίων.

Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῆς προσόψεως ἐγείρονται δύο ὑψηλὰ κωδωνοστάσια, βριθοντα ἀναγλύφων ἀπὸ τῆς βάσεως μέχρι τῆς κορυφῆς, διατρήτα, τορευτά, πεποικίλμένα μὲ λεπτότητα καὶ μὲ χάριν καταθέλγουσαν.

Περαιτέρω, πρὸς τὸ κέντρον περίπου τοῦ ναοῦ, ἀνυψοῦται πλουσιώτατος πύργος, καὶ οὗτος ἐπίσης μὲ ἀνάγλυφα καὶ κοσμήματα. Ἐπὶ δὲ τῆς προσόψεως, τῶν γωνιῶν, τῶν κωδωνοστασίων, εἰς ὄλους τοὺς ὀρόφους, ὑπὸ ὄλας τὰς ἀψίδας, ἐξ ὄλων τῶν πλευρῶν πληθὺς ἀναρίθμητος ἀγαλμάτων ἀγγέλων, μαρτύρων, πολεμιστῶν, πριγκήπων, τόσον πυκνῶν, τόσον ποικίλων τὴν στάσει καὶ τὴν ὄψει καὶ τόσον καθαρῶς διακρινομένων ἀπὸ τῶν λοιπῶν μερῶν τοῦ κτιρίου, ὥστε νομίζει τις ὅτι βλέπει ζωντανὴν τὴν εἰκόνα οὐρανοῦ τινὸς λεγεῶνος, τεθείσης ἐκεῖ πρὸς φύλαξιν τοῦ μνημείου.

Ἀνερχόμενός τις διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἀπὸ τῆς προσόψεως μέχρι τῆς κορυφῆς τῶν ἐξωτερικῶν ὀβελίσκων, περιβάλλοντων μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον ὄλην τὴν ἀρμονικὴν ἐκείνην χάριν τῶν γραμμῶν καὶ τῶν χρωμάτων, αἰσθάνεται γλυκυτάτην ἀπόλαυσιν, ὡς ὅταν ἀκούῃ μουσικὴν βαθμηδὸν μεταρσιουμένην ἀπὸ ἐκφράσεως ταπεινῆς προσευχῆς εἰς ἐκστασιν θείας ἐμπνεύσεως. Πρὶν ἢ εἰσέλθετε ἐν τῷ ναῷ ἢ φαντασία σας πλανᾶται ἤδη ὑπεράνω τῆς γῆς.

Εἰσέρχεσθε. . . Ἐὰν ἔχετε πίστιν, αἰσθάνεσθε αἰφνης αὐτὴν μεγαλυνομένην, ἐὰν εἶσθε ἄπιστος, ἡ ψυχὴ σας ἔκαμιν ἤδη ἐν ἄλμα πρὸς τὴν πίστιν. Δὲν σας φαίνεται δυνατόν ὅτι ἐκεῖνος ὁ ἀπέραντος ἐκ λίθων ὄγκος εἶνε μάταιον ἔργον τῆς ἀνθρωπίνης προλήψεως· νομίζετε ὅτι ἐπικυροῖ, ὅτι ἀποδεικνύει, ὅτι ἐπιτάσσει τι· σας προξενεὶ τὴν ἐντύπωσιν οἰονεὶ ὑπερανθρώπου τινὸς φωνῆς, κραυγαζούσης πρὸς τὴν γῆν: — Εἴμαι! — Σας ἀνακουφίζει καὶ σας συντρίβει συγχρόνως, ὡς ὑπόσχεσις καὶ ἀπειλή, ὡς θάμβος ἡλίου καὶ ἔκρηξις βροντῆς.

Προτοῦ ἀρχίσητε νὰ παρατηρήτε, αἰσθάνεσθε τὴν ἀνάγκην νὰ ἀναζωογονήσητε ἐν τῇ καρδίᾳ σας τοὺς ψυχορραγοῦντας σπινθῆρας τῆς θείας ἀγάπης. Τὸ νὰ αἰσθάνεσθε ἑαυτοὺς ξένους ἐνώπιον τοῦ θαύματος ἐκείνου τῆς εὐτολμίας, τῆς μεγαλοφυίας καὶ τῆς ἐργασίας σας ταπεινοί. Τὸ δειλὸν ὄχι ὅπερ ἔχει ἐν τῷ βάθει τῆς ψυχῆς σας, θνήσκει ὡς στεναγμὸς ὑπὸ τὸ φοβερὸν ναί, ὅπερ βοᾷ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σας.

Κατὰ πρῶτον στρέφετε περίξ τοὺς ἀμφιβόλους ὀφθαλμοὺς σας, ζητοῦντες τὰ ὄρια τοῦ κτιρίου, κρυπτόμενα ὑπὸ τοῦ Χοροστασίου καὶ τῶν ὑπερμεγέθων κιόνων· μετὰ ταῦτα τὸ βλέμμα σας ἐκτείνεται ὑπεράνω τῶν στύλων καὶ τῶν ὑψηλοτάτων τόξων καὶ πάλιν κατέρχεται καὶ ἀνέρχεται καὶ διατρέχει ἀστραπηδὸν τὰς ἀτελευτήτους γραμμὰς, αἵτινες συναναμίγνυνται, διασταυροῦνται, διολισθαίνουσι, χάνονται, ἀνὰ τοὺς μεγαλοπρεπεῖς θόλους, ὡς πύραυλοι διασταυρούμενοι ἐν τῷ αἰθέρι· καὶ ἡ καρδίᾳ σας χαίρει ἐν τῷ κοπιῶδει ἐκείνῳ θαυμασμῷ, ὡσεὶ ὅλαι αἱ γραμμαὶ ἐκεῖναι παρήχθησαν ὑπὸ τῆς ἐμπνευσμένης φαντασίας σας, καθ' ὃν χρόνον τὰς διατρέχετε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν· καὶ μετὰ τοῦτο καταλαμβάνεσθε αἰφνης οἰονεὶ ὑπὸ φόβου καὶ θλίψεως, ὅτι ὁ χρόνος δὲν θὰ σας ἐξαρκέσῃ νὰ ἴδετε, ἡ διάνοια νὰ ἐννοήσῃτε, ἡ μνήμη νὰ διαφυλάξῃτε τὰ ἀναρίθμητα θαύματα, ἅτινα πανταχοῦ διαβλέπετε συσσωρευμένα, πεπυκνωμένα, θαμβοῦντα, καὶ ἅτινα θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἐπλάσθησαν οὐχὶ ὑπὸ χεῖρὸς ἀνθρώπων, ἀλλ' ὡς δευτέρα δημιουργία, ὑπὸ τῆς χεῖρὸς τοῦ Θεοῦ.

Ὁ ναὸς εἶνε γοθτικοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς Ἀναγεννήσεως. Διαιρεῖται εἰς τρεῖς μακροτάτους νάρθηκας, διακοπτομένους ἐν τῷ μέσῳ ὑπ' ἄλλου, διαχωρίζοντος τὸ Χοροστά-

σιον ἀπὸ τοῦ Μείζονος Βωμοῦ. Ὑπεράνω τοῦ χώρου, τοῦ περιλαμβανομένου μεταξύ τοῦ Βωμοῦ καὶ τοῦ Χοροστασίου, ἐγείρεται θόλος, σχηματιζόμενος ὑπὸ τοῦ πύργου, ὅστις φαίνεται ἐκ τῆς πλατείας.

Ἐγείρετε τοὺς ὀφθαλμοὺς σας πρὸς τὰ ἄνω, καὶ μένετε ἐπὶ ἕν τέταρτον τῆς ὥρας μὲ τὸ στόμα ἀνοικτόν. Πλήθος ἀναγλύφων, ἀγαλμάτων, στυλίσκων, θυρίδων, ἀραβουργημάτων, τόξων μετεώρων, γλυφῶν ἑναερίων, ἐν ἀρμονικωτάτῳ σχεδίῳ, οὐτινος ἢ μεγαλοπρέπεια ἀμιλλᾶται πρὸς τὴν χάριν. ὑποπίπτουσιν εἰς τὴν ὄρασίν σας καὶ ἡ πρώτη αὐτῶν θέα ἐμποιεῖ τρόμον καὶ προκαλεῖ τὸ μειδιάμα, ὅπως ἡ αἰφνιδία ἀνάφλεξις, ἔκρηξις καὶ λάμψις κολοσσίου πυροτεχνήματος.

Χίλιαι θελκτικαὶ τοῦ παραδείσου εἰκόνες, αἵτινες ἐβαυκάλισαν τὰ παιδικὰ μας ὄνειρα, ἀναπαρίστανται ὅλαι ὁμοῦ ἐν τῇ ἐκστατικῇ φαντασίᾳ καὶ ἀνιπτάμεναι ὡς στρατιὰ χουσαλλίδων, κάθηνται ἐπὶ τῶν χιλίων ἀναγλύφων τοῦ ὑψηλοτάτου θόλου, καὶ περιστρέφονται, καὶ συμμίνγνυται, καὶ τὰ βλέμματά σας τὰς ἀκολουθοῦσιν, ὡσεὶ ἀληθῶς τὰς ἔβλεπον, καὶ ἡ καρδία σας πάλ्लεται, καὶ ἐκφεύγει στεναγμὸς τοῦ στήθους σας.

Ἐὰν ἀπὸ τοῦ θόλου στρέψετε τὰ βλέμματά σας περίξ, παρίσταται ἐνώπιόν σας θέαμα ἔτι μᾶλλον μεγαλοπρεπές. Οἱ σηκοὶ εἶνε ἄλλοι τόσοι ναοὶ κατὰ τὴν εὐρυχωρίαν, τὴν ποικιλίαν, τὸν πλοῦτον. Ἐν ἑκάστῳ τούτων εἶνε τεθαμμένος εἰς πρίγκηψ, ἢ ἐπίσκοπος ἢ μεγιστάν. Ὁ τάφος κέτται ἐν τῷ μέσῳ, ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἐκτάδην τὸ παριστῶν τὸν τεθνεῶτα ἀγαλμα, μὲ τὴν κεφαλὴν στηριζομένην ἐπὶ προσκεφάλου καὶ τὰς χεῖρας συνηνωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους. Οἱ ἱερεῖς φέρουσι τὰ πολυτελέστερα αὐτῶν ἀμφια, οἱ πρίγκηπες τὰς πκνοπλίας των, αἱ γυναῖκες τὰς ἑορτασίμους ἐσθῆτάς των. Ὅλοι οἱ τάφοι οὗτοι καλύπτονται ὑπὸ εὐρέος ἐριούχου, πίπτοντος ἕως κάτω ἐκ τῶν πλευρῶν, βλέπων δὲ τις ὑπ' αὐτὸ διαγραφόμενας τὰς γραμμάς τῶν ἀγαλμάτων, νομίζει ὅτι εὐρίσκονται ἐκεῖ ἀληθῶς τὰ ψυχρὰ μέλη ἀνθρωπίνου σώματος.

Ὅθεν δῆποτε καὶ ἂν στραφῇ τις, βλέπει μακράν, μέσῳ τῶν ἀτελευτήτων κίωνων, ὀπισθεν τῶν πολυτελῶν κιγκλίδων, ὑπὸ τὸ ἀθέβαιον φῶς, τὸ κατερχόμενον ἀπὸ τῶν ὑψηλοτάτων παραθύρων, τὰ μαυσωλεῖα ἐκεῖνα, καὶ τὰ πένθημα ὑφάσματα καὶ τὰς ριγηλὰς κατατομὰς τῶν νεκρῶν. Πλησιάζων δὲ πρὸς τοὺς σηκοὺς, μένει ἔκθαμβος ἐκ τῆς δαψιλείας τῶν γλυφῶν, τῶν μαρμάρων, τοῦ χουσοῦ, ὅστις κοσμεῖ τοὺς τοίχους, τοὺς θόλους, τοὺς βωμοὺς. Ἐκαστος σηκὸς περικλείει στρατιάν ἀγγέλων καὶ ἁγίων γεγλυμένων ἐπὶ μαρμάρου, ἐπὶ ξύλου, ζωγραφημένων, χουσωμένων, ἐνδεδυμένων. Εἰς οἰονδήποτε μέρος τοῦ διαπέδου καὶ ἂν πᾶσι τὸ βλέμμα σας, ἀνέρχεται πρὸς τὰ ἄνω ἀπὸ ἀναγλύφου εἰς ἀνάγλυφον, ἀπὸ σηκοῦ εἰς σηκόν, ἀπὸ ἀραβουργίας εἰς ἀραβουργίαν, ἀπὸ ζωγραφίας εἰς ζωγραφίαν μέχρι τοῦ θόλου καὶ ἀπὸ τοῦ θόλου δι' ἄλλης ἀλύσεως ζωγραφῶν καὶ γλυφῶν, κατέρχεται πάλιν ἐπὶ τοῦ διαπέδου.

Ὅπου καὶ ἂν στρέψετε τὸ πρόσωπον συναντᾶτε ὀφθαλμοὺς, οἵτινες σὰς παρατηροῦσι, χεῖρας, αἵτινες σὰς νεύουσι, χερουβείμ προβάλλοντα τὰς κεφαλὰς των, λεπτοὺς πέπλους, οἵτινες φαίνεται ὅτι κινοῦνται, νέφη, ἅτινα νομίζετε ὅτι ἀνυψοῦνται, ἡλίους κρυσταλλίνους, οὓς ἐκλαμβάνετε ὡς ὑποτρέμοντας, ἀτελευτήτων ποικιλίαν σχημάτων, χρωματισμῶν, ἀντανανκλάσεων αἵτινες σκοτιζοῦσι τοὺς ὀφθαλμοὺς σας καὶ συγχέουσι τὴν κεφαλὴν σας.

Ὁλόκληρος τόμος δὲν θὰ ἐξήρκει πρὸς περιγραφὴν ὅλων τῶν ἀριστουργημάτων τῆς γλυπτικῆς καὶ τῆς ζωγραφικῆς, τῶν ἐγκατεσπαρμένων ἐν τῇ ἀπεράντῳ ταύτῃ μητροπόλει.

Ἐν τῷ ἱεροφυλακίῳ τοῦ σηκοῦ τοῦ Πρωτοστάτορος τῆς Καστιλίας ὑπάρχει εἰκὼν τῆς Μαγδαληνῆς ὁρασιώτη, ἀποδιδόμενη εἰς τὸν Λεονάρδον da Vinci Ἐν τῷ σηκῷ τῶν Εἰσοδίων, εἰκὼν τῆς Παναγίας, ἀποδιδόμενη εἰς τὸν

Μιχαὴλ Ἀγγελον, καὶ ἐν ἄλλῳ τινὶ ἑτέρα εἰκὼν Ἁγίας Οἰκογενείας, ἀποδιδόμενη εἰς τὸν Ἀνδρέαν del Sarto

Οὐδεμίαν ἐκ τῶν τριῶν τούτων εἰκόνων εἶνε γνωστὸς ἀσφαλῶς ὁ ζωγράφος, ἀλλ' ὅταν εἶδον ἀποσυρόμενον τὸ καλύπτον αὐτὰς παραπέτασμα καὶ ἤκουσα προφερόμενα διὰ φωνῆς εὐλαβοῦς τὰ ὀνόματα ἐκεῖνα, ῥίγος διέτρεξε τὸ σῶμά μου ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν.

Ἡσθάνθην διὰ πρώτην φοράν ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ ἰσχύϊ τὸ συναίσθημα ἐκεῖνο τῆς εὐγνωμοσύνης, τὴν ὁποῖαν ὀφείλομεν εἰς τοὺς μεγάλους καλλιτέχνας, οἵτινες κατέστησαν εἰς τὸν κόσμον σεβαστὸν καὶ ἀγαπητὸν τὸ ὄνομα τῆς Ἱταλίας. Ἐνόησα διὰ πρώτην φοράν ὅτι οὗτοι δὲν ἐδόξαν μόνον, ἀλλ' εὐηργέτησαν τὴν πατρίδα των. Πρὸς δὲ καὶ ὄχι μόνον ἐκείνους, οἵτινες δύνανται νὰ τοὺς ἐννοήσωσι καὶ νὰ τοὺς θαυμάσωσιν, ἀλλ' ἀκόμη καὶ τοὺς τυφλώττοντας πρὸς τὰ ἔργα των, καὶ τοὺς μηδὲως περὶ τούτων φροντίζοντας ἢ ἐντελῶς ἀγνοοῦντας αὐτά. Διότι ὁ στερούμενος τῆς συναίσθησεως τοῦ καλοῦ, δὲν στερεῖται ἐθνικῆς ὑπερηφανείας, καὶ ὁ μὴ αἰσθανόμενος οὔτε ταύτην, αἰσθάνεται τοῦλάχιστον τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὑπερηφάνειαν. καὶ χαίρει ἐν τῷ βάθει τῆς ψυχῆς του, ὅταν λέγων, ἔστω καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἱεροφύλακα, «ἐγεννήθην ἐν Ἱταλίᾳ» βλέπῃ αὐτὸν χαίροντα καὶ μειδιῶντα. Τὴν χαρὰν ταύτην καὶ τὸ μειδιάμα ὀφείλει εἰς τὰ μεγάλα ὀνόματα, ἅτινα οὐδὲως τὸν συνεκίνουν προτοῦ ἐξέλθῃ τῶν ὀρίων τοῦ τόπου του.

Τὰ μεγάλα ταῦτα ὀνόματα τὸν συνοδεύουσι καὶ τὸν προστατεύουσι ὅπουδήποτε καὶ ἂν ὑπάγῃ, ὡς ἀχώριστοι φίλοι· τὸν κάμνουσι νὰ φαίνεται ὀλιγώτερον ξένος μεταξύ τῶν ξένων καὶ σκορπίζουσι περὶ αὐτὸν φωτεινὸν ἀπαύγασμα τῆς δόξης αὐτῶν. Ὅποσα μειδιάματα, ὅποσας χειραψίας, ὅποσους φιλόφρονας λόγους ἀνθρώπων ἀγνώστων ὀφείλομεν εἰς τὸν Ραφαήλ, τὸν Μιχαὴλ Ἀγγελον, τὸν Ἀριόστον, τὸν Ροσίνην!

Ὁ θέλων νὰ ἴδῃ τὴν μητρόπολιν ταύτην ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ πρέπει νὰ διέλθῃ πρὸ τῶν ἀριστοτεχνημάτων τρέχων. Ἡ γεγλυμένη θύρα ἢ φέρουσα πρὸς τὴν μονὴν φημίζεται, ὅτι εἶνε, μετὰ τὰς θύρας τοῦ Βαπτιστηρίου τῆς Φλωρεντίας, ἡ ὡραιότερα ἐν τῷ κόσμῳ. Ὅπισθεν τοῦ Μείζονος Βωμοῦ ὑπάρχει ἐξάσιον ἀνάγλυφον τοῦ Φιλίππου τῆς Βουργουνδίας, παριστῶν τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ, ἀπεράντος σύνθεσις, διὰ τὴν ὁποῖαν νομίζει τις ὅτι δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἐξήρκεσεν ἡ ζωὴ ἐνὸς ἀνθρώπου.

Τὸ Χοροστάσιον εἶνε ἀληθὲς μουσεῖον γλυπτικῆς σπανίου πλοῦτου. Ἡ μονὴ εἶνε πλήρης τάφων ἐπὶ τῶν ὁποίων κατὰκείται ἀγάλματα, καὶ τῶν ὁποίων τὰς πλευρὰς κοσμοῦσι πληθὺς ἀναγλύφων. Ἐν τοῖς σηκοῖς, περίξ τοῦ Χοροστασίου, ἐν τῷ ἱεροφυλακίῳ, καὶ παντοῦ εἰκόνες τῶν μεγαλειτέρων Ἰσπανῶν καλλιτεχνῶν, ἀγαλματῖα, στήλαι, καλλωπίσματα. Ὁ Μείζων Βωμός, τὰ ὄργανα, αἱ θύραι, αἱ κλίμακες, αἱ κιγκλίδες, τὰ πάντα εἶνε τεράστια καὶ μεγαλοπρεπῆ, καὶ διεγείρουσι καὶ συντρίβουσι ταύτοχρόνως τὸν θαυμασμόν. Ἀλλὰ πρὸς τί νὰ ἐπισωρεύωμεν λέξεις ἐπὶ λέξεων; Μὴ τάχα καὶ ἡ λεπτομερεστέρᾳ περιγραφῇ δύναται νὰ δώσῃ ζωντανὴν εἰκὼνα τοῦ πράγματος; Καὶ ἂν ἀκόμη ἔγραψον μίαν σελίδα δι' ἑκάστην εἰκὼνα, δι' ἕκαστον ἀγαλμα, δι' ἕκαστον ἀνάγλυφον θὰ κατῴρθουν τάχα νὰ διεγείρω εἰς τὰ στήθη τῶν ἄλλων, ἔστω καὶ ἐπὶ μίαν μόνην στιγμὴν, τὴν συγκίνησιν, ἣν ἐγὼ ἠσθάνθην.

Εἰς ἱεροφύλαξ μὲ ἐπλησίασε καὶ μοὶ ἐψιθύρυσεν εἰς τὸ οὖς, ὡσεὶ μοὶ ἀπεκάλυπτε μυστικόν τι:

— Θέλετε νὰ ἴδῃτε τὸν Χριστόν;

— Ποῖον Χριστόν;

— Ἐ, ἀπεκρίθη, ἐννοεῖται, ἐκεῖνον τὸν περίφημον!

Ὁ περίφημος Χριστὸς τῆς μητροπόλεως τῆς Βούργου, ὁ ἀποστάζων αἷμα καθ' ἑκάστην παρασκευὴν, ἀξίζει ἰδιαιτέρας μνείας

Ὁ ἱεροφύλαξ σὰς εἰσαγεῖ ἐντὸς μυστηριώδους σηκοῦ κλείει τὰ παράθυρα, ἀνάπτει δύο κηρία ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, σύρει λεπτὸν σχοινίον, ἐν παραπέτασμα συμπτύσσεται, καὶ ὁ Χριστὸς ἀποκαλύπτεται.

Ἐάν, ὅταν κατὰ πρῶτον τὸν ἴδῃτε, δὲν τραπήτε εἰς φυγήν, σημαίνει ὅτι εἰσθε γενναῖοι. Ἀληθὲς πτώμα καθηλωμένον ἐπὶ τοῦ σταυροῦ δὲν θὰ σὰς ἐπροξένει περισσοτέραν φρίκην. Δὲν εἶνε, ὡς τὰ λοιπὰ, ἀγαλμα ἐκ ξύλου χρωματιστοῦ· εἶνε ἐκ δέρματος, λέγεται δὲ ὅτι εἶνε ἐξ ἀνθρωπίνου δέρματος, πεπληρωμένου ἐκ βάμβακος· ἡ κόμη, αἱ ὀφρυς, αἱ βλεφαρίδες, ὁ πώγων εἶνε ἀπὸ τρίχας ἀληθινάς. Ἡ κόμη βαμμένη εἰς τὸ αἷμα. Εἰς τὸ στήθος, τὰς κνήμας καὶ τὰς χεῖρας γραμμαὶ ἀπὸ αἷμα. Αἱ πληγαὶ νομίζεις ὅτι εἶναι πραγματικά. Τὸ χρῶμα τοῦ δέρματος, ἡ συστολὴ τοῦ προσώπου, ἡ στάσις, τὸ βλέμμα, τὰ πάντα φρικωδῶς ἀληθινά. Νομίζεις ὅτι ἂν τὸν ἐγγίξῃς θὰ αἰσθανθῇς τὸν φρικασμὸν τῶν μελῶν καὶ τὴν θερμότητα τοῦ αἵματος. Σοὶ φαίνεται ὅτι τὰ χεῖλη του κινουῦνται καὶ ὅτι πρόκειται νὰ ἐξέλθῃ ἐξ αὐτῶν στεναγμός. Δὲν ἀντέχετε πολλὴν ὄραν εἰς τὴν θέαν ἐκείνην, καὶ χωρὶς νὰ τὸ θέλετε, ἀποστρέφετε τὸ πρόσωπόν σας καὶ λέγετε εἰς τὸν ἱεροφύλακα : « Εἶδα ! »

Μετὰ τὸν Χριστὸν πρέπει νὰ ἴδῃτε τὸν περίφημον κόφινον τοῦ Κιδ. Ὁ κόφινος οὗτος, ἐσχισμένος καὶ σκωληκόβρωτος, κρέμαται ἐπὶ τοῦ τοίχου αἰθούσης τινός τοῦ ἱεροφυλακίου. Ἐκ παραδόσεως διηγοῦνται ὅτι ὁ Κιδ εἰς τοὺς κατὰ τῶν Μαυρίων πολέμους του ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ τὸν κόφινον τοῦτον, καὶ ὅτι οἱ ἱερεῖς μετεχειρίζοντο αὐτὸν ἀντὶ βωμίσκου κατὰ τὴν τέλεσιν τῶν θείων λειτουργιῶν.

Ἡμέραν τινὰ εὐρισκόμενος μὲ τὰ θυλάκια κενὰ ὁ ἀτρόμητος μαχητὴς ἐπλήρωσε τὸν κόφινον μὲ λίθους καὶ τεμάχια σιδήρου, ἔφερεν αὐτὸν εἰς τινὰ ἔβρατον τοκογλύφον καὶ τῷ εἶπεν :

— Ὁ Κιδ ἔχει ἀνάγκην χρημάτων· ἤμποροῦσε νὰ πωλήσῃ τοὺς θησαυροὺς του, ἀλλὰ δὲν θέλει. Δόσατέ του ὅσα χρήματα τοῦ χρειάζονται καὶ θὰ σὰς τὰ ἐπιστρέψῃ ὀργήγορα μὲ τόκον ἐννενηντα ἐννέα τοῖς ἑκατόν, σὰς ἀφίνει δὲ ὡς ἐνέχυρον αὐτὸν τὸν πολύτιμον κόφινον, ὁ ὁποῖος ἐμπεριέχει τοὺς θησαυροὺς του, ἀλλὰ ὑπὸ ἕνα ὄρον· νὰ ὀρκισθῇτε ὅτι δὲν θὰ τὸν ἀνοίξετε προτοῦ σὰς ἐπιστρέψῃ τὰ χρήματά σας. Εἶνε μυστικὸν τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ γνωρίζῃ ἄλλος εἰμὴ ὁ Θεὸς καὶ ἐγὼ· ἀποφασίσατε.

Εἶτε διότι οἱ τοκογλύφοι τοῦ καιροῦ ἐκείνου εἶχον περισσοτέραν ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ στρατοῦ, εἶτε διότι ἦσαν περισσότερο εὐθελῆς τῶν σημερινῶν, ὁ τοκογλύφος τοῦ Κιδ ἐδέχθη τὴν πρότασιν, ὥρκισθη καὶ ἔδωκε τὰ χρήματα. Ἐάν μετὰ ταῦτα ὁ Κιδ ἔδωκε σημεῖα ζωῆς, δὲν εἰξεύρω, οὔτε ἂν ὁ ἔβρατος ἤγειρεν ἀγωγὴν.

Τὸ βέβαιον εἶνε, ὅτι ὁ ἱεροφύλαξ διηγεῖται τὸ πρᾶγμα χαριεντιζόμενος, χωρὶς οὐδόλως νὰ ὑποπτεῖται, ὅτι τοῦτο ἦτο μᾶλλον πανουργία λωποδύτου ἐπισήμου ἢ εὐφυῆς ἀστειότης φιλευτραπέλου εὐπατρίδου.

Προτοῦ ἐξέλθετε τῆς μητροπόλεως, πρέπει νὰ ἀκούσατε διηγούμενον παρὰ τινος ἱεροφύλακος τὸν περίφημον μῦθον τοῦ Παππαμόσκα.

Ὁ Παππαμόσκας εἶνε πλαγγὼν φυσικοῦ μεγέθους, τοποθετημένη ἐν τῇ θήκῃ ὠρολογίου τινός, ἀνωθὶ τῆς θύρας, ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς ἐκκλησίας· ἄλλοτε, ὡς αἱ περιώνυμοι πλαγγόνες τοῦ ὠρολογίου τῆς Βενετίας, εἰς τὸν πρῶτον κτύπον τῶν ὥρων, ἐξήρχετο τῆς κρύπτῃς του καὶ εἰς ἕκαστον κτύπον ἐρρήγνυε κραυγὴν καὶ ἔκαμνε παράξενόν τινα κίνησιν. Τοῦτο ἔτερπε μὲν καθ' ὑπερβολὴν τοὺς πιστοὺς καὶ ἐκίνε τὸν γέλωτα τῶν παιδιῶν, ἀλλ' ἐτάραττεν ἄφ' ἑτέρου τὰς θρησκευτικὰς λειτουργίας.

[Ἐπεταὶ συνέχεια].

Π. Α. ΒΑΛΒΗΣ

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΕΝΟΣ ΔΕΡΒΙΣΗ

Ἐπέρασαν χρόνια πολλά, τόσα πολλά, ὥστε καὶ οἱ ἀνθρώποι, ποῦ τὰ χρόνια ἀσπρίσαν τὰ μαλλιά των, δὲν τὸ ἐνθυμοῦνται ἀπὸ τὸν καιρὸν ποῦ ἐζοῦσε εἰς τὴν Σταμποῦλ ὁ Δερβίσης Μουράτ.

Ἐζήτοῦσε ἐλεημοσύνην καὶ ἐπειδὴ τοὺς διακονιάριδες τοὺς στέλλει ὁ Ἄλαχ διὰ νὰ δοκιμάζῃ τὴν καρδίαν τῶν ἀνθρώπων, ὅλοι οἱ πιστοὶ Ὀσμανλίδες τοῦ ἔδιδαν ψωμί, φαγητὸν καὶ παράδες.

Κάθε ἡμέραν ἐγύριζε μὲ τὸν κουρελιασμένο τζουμπέ του, καὶ ἐτραγουδοῦσε παθητικὰ αὐτὰ τὰ λόγια :

— Δόστε μου μιὰ ἐλεημοσύνη· ἡ ἐλεημοσύνη εἶνε καλὴ πράξις, καὶ ὅποιος εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον κάμει τὸ καλόν, καλὸ θὰ εὔρη, καὶ ὅποιος κάμει τὸ κακόν, θὰ εὔρη κακόν.

Ὅλοι, ἐπειδὴ τὸ στόμα τοῦ Δερβίση ἔλεγε λόγια τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἔδιδαν ὅ,τι ἤμποροῦσαν.

Μία Χανούμισα, τῆς ὁποίας ἡ συνείδησις δὲν θὰ ἦτο πολὺ καθαρά, ἐθύμωνε, ὅταν ὁ Δερβίσης ἐτραγουδοῦσε τὰ παθητικὰ λόγια του. Τὰ μάτια τῆς, σκοτισμένα ἀπὸ τὸ κακόν, δὲν ἔβλεπεν ὅτι τὰ λόγια τοῦ Δερβίση ἦσαν ἱερὰ λόγια, καὶ ἔλεγε μέσα ἔς τὰ δόντια τῆς :

— Κακὲ ἀνθρώπε, διὰ νὰ κλέφτης τὸν κόσμο φοβερὶζεις πῶς ὅποιος κάμει κακὸ θὰ εὔρη κακὸ. Θὰ σοῦ μάθω ἐγὼ, ὅτι οὔτε τὸ καλὸ φέρνει καλὸ, οὔτε τὸ κακὸ κακὸ.

Αὐτὴ ἡ Ὀσμανλίδισα, τὴν ὁποίαν ὁ Ἄλαχ βέβαια ἐξέγραψε ἀπὸ τὸ χρυσοῦ βιβλίον, ποῦ γράφει μέσα τοὺς πιστοὺς, ἔκαμε μίαν ἡμέρα μιὰ πῆτα, καὶ ἔβαλε μέσα φαρμάκι, ποῦ εἶχε γιὰ νὰ δώσῃ ἔς τοὺς ποντικούς. Ἀφοῦ τὴν ἔφερε κόκκινη ἀπὸ τὸ φούρνο, ἡ Χεδιὲ χανοῦμ τὴν εἶδε καὶ ἐγέλασε.

— Τώρα θὰ σοῦ δείξω ἐγὼ, γέρο κλέφτη, εἶπε. Θὰ βουβάνω τὸ στόμα σου, καὶ νὰ ἰδοῦμε ποιὸς θὰ μού κάμη κακὸ διὰ τὸ κακὸ ποῦ σοῦ ἔκαμα.

Ὅταν ἦλθε ἡ ὄρα, ποῦ ἐπερνοῦσε ὁ Δερβίσης, ἡ Χεδιὲ χανοῦμ ἔδωκε τὴν πῆτα εἰς τὴν σκιάβα τῆς νὰ τοῦ τὴν δώσῃ. Ὁ Δερβίσης ἔβγαλε τὸ σαρίκι του καὶ εὐχθήθηκε μὲ ὄλη του τὴν καρδίαν, ἐνῶ ἡ Χεδιὲ χανοῦμ τοὺς ἔβλεπε μέσα ἀπὸ τὸ καφάσι τῆς καὶ ἐξεκαρδίετο ἔς τὰ γέλοια.

Ὁ Δερβίσης ἐπῆρε τὴν πῆτα, ἐφόρεσε τὸ καθουκί του καὶ πῆγε ἔς τοῦ σουλτάν Μπαγιαζίτ τὸ μειντάνι καὶ καθίσε κοντὰ σὲ μιὰ βρύσι νὰ πίνῃ δροσερὸ νερὸ καὶ νὰ τρώγῃ τὴν πῆτα του. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τῆς βρύσης ἦλθε ἕνας Ὀσμανλῆς νέος, καὶ ἀφοῦ ἔχαιρέτισε μὲ ἕνα πολὺ εὐγενικὸ τεμενὰ τὸν Μουράτ, ἐκάθισε συλλογισμένος καὶ ἔροπτε ματιαὶς ἔς τὴν πῆτα.

Ὁ Δερβίσης, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀνθρώπος πολὺ καλὸς καὶ φρόνιμος, ἐσυλλογίσθη ὅτι ὁ νέος αὐτός, ἂν δὲν ἐπεινοῦσε, δὲν θὰ ἔβλεπε τόσῃ πολὺ τὴν πῆτα του· ἐπροσποιεῖτο ὅτι τὰ δόντια του, τὰ ὁποῖα ἦσαν ὀλίγα καὶ σάπια, δὲν τὸν ἐβοηθοῦσαν διὰ νὰ φάγῃ αὐτὴν τὴν μυρουδάτη πῆτα, καὶ εἶπε μὲ τρόπον περιποιητικόν :

— Ἀδελφέ, φάγε αὐτὴν τὴν πῆτα, διότι δόντια δὲν ἔχω νὰ τὴν φάγω ἐγὼ καὶ εὐλόγησε τὸ ὄνομα τῆς Χεδιὲ χανοῦμ, ἡ ὁποία μού τὴν ἔδωκε.

Τὰ μάτια τοῦ νέου ἐγέμισαν ἀπὸ δάκρυα, τὰ ὁποῖα ἔβρεξαν τὴν πῆτα καὶ ἔτσι ἀλυμρὴ ἀπὸ τὰ δάκρυά του τὴν ἔφαγε. Ἀφοῦ ἔπιε νερὸ δροσερὸ, εὐχαρίστησεν ἐν πρώτοις τὸν Ἄλαχ καὶ εἶπε μὲ συγκίνησιν :

— Εἶχα τρία ἡμερόνυχτα νὰ φάγω.

— Ὁ Ἄλαχ δίδει τὲς δυστυχίας, εἶπε σοβαρῶς ὁ Δερβίσης καὶ ὁ φρόνιμος ἀνθρώπος τὲς ὑποφέρει μὲ ὑπομονήν.

— Λεῖπω δέκα χρόνια ἀπὸ τὴν πατρίδα μου, καὶ ἐνῶ ἐμάζευσα λίγα χρήματα διὰ τὸ ταξεῖδί μου, οἱ κλέπται

μὲ ἐγύμνωσαν εἰς τὸν δρόμον. Ἐβλογημένος νὰ ἦνε ὁ Ἄλαχ καὶ ὁ ἀγαπημένος του Μουχαμέτ, τὴν πῆτα αὐτὴν, τὴν ὁποίαν μὲ τόσην ἀνοικτὴ καρδίᾳ μοῦ ἔδωκες, τὴν ἔκαμε ἡ μητέρα μου.

— Ἡ Χεδιὲ χανοῦμ εἶνε μητέρα σου ;

— Δυὸ φορές μητέρα μου, διότι ἐκείνη εἰς τὸν κόσμον μὲ ἔφερε καὶ ἐκείνης τὸ γάλα μὲ ἔθρεψε. Ἐφυγα μὲ ἕνα συγγενῆ μου διὰ τὸ Βαγδάτι, μὰ ὁ συγγενῆς μου ἐκεῖνος ἀπέθανε καὶ ἡ μητέρα μου ἴσως νομίζει κ' ἐμένα πεθαμένο. Φαντάσου τώρα τὴν χαρὰ της.

— Ἐλα νὰ σὲ ὀδηγήσω ἐγώ, εἶπεν ὁ Δερβίσης.

Καὶ ὑψώσας τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανὸν προσηυχῆθη.

— Ἀπὸ τὴν χαρὰ μου ζαλιζομαι

— Ἐχει καὶ ἡ χαρὰ τὴν λιγοψυχία της.

Ὁ νέος, πολὺ χλωμός, ἠκολούθησε τὸν Δερβίσην, ὅστις προσήχετο εἰς ὄλον τὸ διάστημα τοῦ δρόμου.

Ἡ Χεδιὲ χανοῦμ ἐδοκίμαζεν ἐπάνω εἰς τὰ νύχια της τὸ χρῶμα ἐνὸς κινᾶ, τὸν ὅποιον ἀγόρασε ἀπὸ τὸ μισιρ-τσαρσί.

Ὅταν ἐκτύπησε ἡ πόρτα καὶ ἡ σκλάβα ἀνοιξε, εἶδε μπροστά της τὸν Δερβίσην ἐφοβήθη καὶ ἀφοῦ μὲ μίαν ἀκρὰν τοῦ ἐνδύματός της ἐσκέπασε τὸ κεφάλι της, κατὰ τὴν ἱερὰν συνήθειαν, ἠρώτησε, μὲ ὄσῃν ἠμπόρῃσε γλυκύτητα, — Τί θέλει.

Τότε ὁ νέος παρουσιάσθη καὶ ἐπειδὴ ἡ καρδίᾳ της μητρὸς δὲν ἀπατάται ποτέ, χωρὶς νὰ ἐρωτήσῃ τὸν νέον ποῖος εἶνε, τὸν ἐπῆρε εἰς τὴν ἀγκαλιὰ της ὅπως ἔκαμνε ὅταν ἦτο μωρὸ καὶ τὸν κατεφίλει. Ἄμα ἐπέρασε ἡ πρώτη χαρὰ, ὁ υἱὸς της, ὁ ὅποιος μὲ δυσκολίαν ἐστέκετο εἰς τὰ πόδια, ἔπεσε κάτω εἰς τὰ μάρμαρα τῆς αὐλῆς καὶ ἤρχισε νὰ φωνάζῃ σπαρακτικᾶ, ἀπὸ τοὺς πόνους τοὺς ὁποίους ὑπέφερε.

— Τί ἔχει ὁ υἱὸς μου ; εἶπεν ἡ μήτηρ πολὺ ἀνήσυχος.

— Ἡ χαρὰ τὸν κάμνει νὰ ὑποφέρῃ τῶρα, χανοῦμ-ἐφέντη, θὰ τοῦ περάσουν ὅλα. Ὁ Ἄλαχ μαζύ σας, εἶπεν ὁ Δερβίσης καὶ ἀνεχώρησε.

Ἡ Χεδιὲ χανοῦμ ἐβοήθησε τὸν υἱὸν της νὰ σηκωθῇ· διέταξε τὴν σκλάβαν νὰ ἀνάψῃ τὸ λουτρόν καὶ ἀφοῦ τὸν ἔβαλε νὰ καθήσῃ ἐπάνω εἰς ἕνα μαλακὸν σοφᾶ, τὸν παρεκάλεσε νὰ διηγηθῇ τὴν ἱστορίαν του.

Ὅλα τὰ εἶπε καὶ ὅταν, εὐλογῶν τὸν Θεόν, διηγήθη τὴν συνάντησίν του μὲ τὸν Δερβίσην καὶ ὅτι ἔφαγε τὴν πῆτα ἐκεῖνος, ἡ Χεδιὲ χανοῦμ ἐτραβήξε τὰ μαλλιά της, ἤνοιξε τὸ ὑποκάμισόν της καὶ μὲ τὰ νύχια της ἐξέσχισε τὰ στήθια της καὶ ἔπειτα εἶπε τῆς σκλάβας νὰ προσκαλέσῃ τὸν ἰατρόν.

Ἡ σκλάβα πῆγε νὰ φορέσῃ τὸ τσαρτιάφι της, μὰ ἔως ὅτου νὰ καταβῆ, ὁ νέος, ἀφοῦ ἐκυλίσθη κατὰ γῆς ὅσῃν φεῖδι, ἀπέθανε μέσα ἔς τὴν ἀγκαλιὰ τῆς μητρὸς του.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν, ἐνῶ ἐπήγαιναν νὰ θάψουν τὸν υἱὸν της, ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ Δερβίσην, ὁ ὅποιος, μὲ τὴν μελωδικὴν φωνὴν του, ἔψαλλε :

— Δόστε μου μιὰ ἐλεημοσύνη ἢ ἐλεημοσύνη εἶνε καλὴ πράξις καὶ ὁποιος εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον κάμει τὸ καλόν, καλὸ θὰ εὔρη καὶ ὁποιος κάμει τὸ κακόν, θὰ εὔρη κακόν.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Ἡ ὀπτησις (ψήσιμον) εἶναι ὁ δεύτερος τρόπος τῆς παρασκευῆς τῶν κρεᾶν. Πρὸς τοῦτον δὲ χρειάζεται ζωηρὸν πῦρ πρὸς πῆξιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ τεμαχίου τοῦ κρέατος τοῦ λευκόματος, ὅπερ ἀποτελεῖ περιβλήμα παρακωλύον τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἀρωματικοῦ στοιχείου τοῦ κρέατος.

Ἡ ὀπτησις γίνεται κατὰ διαφόρους βαθμούς. Ἐνίστε γίνεται μέχρι τοιοῦτου βαθμοῦ, ὥστε τὸ κρέας δὲν προσβάλλεται ὑπὸ τῆς ὀπτήσεως μέχρι τοῦ κέντρου αὐτοῦ. Ἀλ-

λοτε, τοῦναντίου, γίνεται τοιαύτη, ὥστε ὄλον τὸ ἔνδον τοῦ κρέατος ὑποβάλλεται τῇ ἐπιδράσει τῆς ὑψηλῆς θερμοκρασίας.

Τὰ ἐφθὰ κρέατα εἰσὶν ἐν γένει λίαν εὐπεπτα.

Δύναται τις πρὸς τοῦτοις νὰ μεταχειρισθῇ ὡς τρόπον παρασκευῆς τῶν τροφῶν τὸν ἀτμὸν τοῦ ὕδατος ἢ τὸ ἀτμολούτρον. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου διατηροῦνται οἱ θρεπτικοὶ χυμοί. Ἡ ὀπτησις ἵνα ἦναι ὄντως ὑγιεινὴ πρέπει νὰ γίνηται δι' ὀβελού. Ἡ ἐν κλιβάνῳ ὀπτησις τῶν κρεᾶτων καθιστᾷ αὐτὰ ὀλιγώτερον εὐπεπτα.

Ὁ μόνος τρόπος τῆς παρασκευῆς ὁ ἀρμόζον τοῖς φυτοῖς εἶναι ἡ διὰ τοῦ ὕδατος βράσις.

Τὰ ἀρτύματα ἢ καρνεύματα εἰσὶν οὐσίαι βοηθητικαί, δι' ὧν τροποποιεῖται ἡ γεύσις τῶν διαφόρων τροφῶν, διεγείρεται δὲ καὶ ὁ στόμαχος πρὸς εὐχερεστέραν πέψιν. Διὰ τοῦτο ἡ χρησιμότης αὐτῶν εἶναι λίαν ἐπωφελῆς. Ἡ κατάχρησις ὁμως εἶναι κινδυνώδης.

Τὰ μᾶλλον ἐν χρήσει ἀρτύματα εἶναι τὸ ἄλας, τὸ σάκχαρον, τὸ ὄξος, τὸ πέπερι, τὸ σίναπι (μουστάρδα).

D'

ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟΝ

κ. Σπυρίδωνα Γουλήν. Ἐλήφθησαν δραχ. 21, ἀντίτιμον λογαριασμοῦ μέχρι ἀριθ. 197. — κ. Θ. Ἡλιοπούλου Ἐνεγράφη. Φύλλα ἀπεστάλησαν ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου. Ταχυδρομικῶ, ἀποδείξεις. — κ. Πάνου Β. Κοντογούρην. Ἐλήφθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 408 ταχ. ἐπιταγή, ἀντίτιμον φύλλον «Ἐκλεκτῶν» καὶ «Ἀπομνημονευμάτων». — κ. Π. Σταματόπουλον καὶ Γ. Βενάρδον. Βιβλία ἀπεστάλησαν. — κ. Γεώργιον Τσάμην. Ἐλήφθη ἀντίτιμον συνδρομῆς σας. Φύλλα ἀπεστάλησαν — κυρίαν Μαριγῶ Γαλανοπούλου καὶ κ. Στέφανον Ν. Κωνσταντινίδην, Ἰω. Δαρμάρον Σῶζον, Ἀπόστολον Συκιώρην, Σπ. Μοάτσον. Ἀθ. Βλοῦμ Πασχάλην, Στέφανον Δ. Βαρούνην, Ἀθ. Στορνάρην, Γεώργιον Γεωργιάδην καὶ Ἰωακείμ Ἰωσήφ. Συνδρομαὶ ὑμῶν ἐλήφθησαν. Ἐυχαριστοῦμεν. — Βρημίτιδα. Πόρον. Μετὰ μεγάλῃς ἡμῶν λύπῃς δὲν θὰ δημοσιεῖθῃ Ἐν τούτοις δὲν πρέπει διὰ τοῦτο ν' ἀπογοηθεύθῃτε. — κ. Π. Ἀναγνωστόπουλον. Ἐλήφθη λογαριασμός. — κ. Μιλτ. Ἀργυρόπουλον. Ἐλήφθησαν. Ἀπεστάλησαν — κ. Σπ. Παγώνην Ἐλήφθη ταχ. ἐπιταγή. Ὁ κ. Α. Β. Μ. ἐνεγράφη. Ἐυχαριστοῦμεν Ἐγράψαμεν. — κ. Ἡρ. Βασιλειάδην. Ἀπεστάλησαν 4 σειραὶ ἐκ τοῦ ἀριθ. 134 μέχρι σήμερον.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ

Εἰς τὸ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΩΝ «Ἐκλεκτῶν Μυθιστορημάτων»,

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΒΑΛΛΩΡΙΤΟΥ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Τιμὴ τῶν δύο τόμων :

Ἐν Ἀθήναις δρ. 7, ταῖς ἐπαρχίαις 8, τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾷ 8.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΟΥΜΑ

ΙΑΤΡΟΥ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Τιμῶνται :

Ἐν Ἀθήναις δρ. 6, ταῖς ἐπαρχίαις δρ. 7, τῷ ἐξωτερικῷ φρ. χρ. 7.

ΤΟΜΟΙ ΚΑΙ ΦΥΛΛΑ «Ἐκλεκτῶν Μυθιστορημάτων» προηγουμένων ἔτιον ἐρίσκονται καὶ πωλοῦνται ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ ἡμῶν, ὁδὸς Πρασατείου, ἀριθ. 10.

Hebe's

Hair Restorer Τὸ κάλλιστον ἐπανορθωτικὸν τῶν τριχῶν. Δὲν εἶναι βαφή, ἀλλ' ἐπαναδίδει εἰς τὰς τρίχας τὴν προτέραν αὐτῶν χροίαν διὰ τῆς ἐνδυναμώσεως αὐτῶν. Οὐδεμίαν ἐπιβλαβὴ οὐσίαν περιέχει. Εἶναι ἀχρουν καὶ διαυγῆς ὡς τὸ ὕδωρ.

Γενικὴ ἀποθήκη ἐν Λονδίῳ.

Ἐυρίσκεται ἐν Ἀθήναις μόνον εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς «Κορίνης» ὁδὸς Πρασατείου ἀριθ. 10 καὶ τιμᾶται ἐκάστη φιάλη **δραχμᾶς ἐπτά**. (Διὰ τὰς ἐπαρχίας δραχ. 8).